

LONDON - RADIO

Nr. 16.

Tirsdag 8. februar 1943 kl. 19.30

Churchill i Tyrkia. Premierminister Churchill har vært på et 2 dagers besøk i Tyrkia for å konferere med den tyrkiske regjering. I et kommuniko om konferansen som ble utferdiget i London tidlig idag, heter det blant annet: Den britiske statsminister har vært på et besøk i Tyrkia. Britiske og tyrkiske statsmenn holdt et møte i Adana nær den syriske grense. Det ble holdt flere konferanser mellom statsminister Churchill og hans militære og politiske rådgivere og den tyrkiske president İnönü, statsminister Sarajdjoğlu, utenriksminister Menemendjoğlu og sjefen for den tyrkiske generalstab, marskalk Sofikohakmak. Man gjennomgikk sammen situasjonen i Europa for tiden, særlig de punkter Tyrkia er interessert i. På alle punkter ble det oppnådd full enighet. De vennskapelige forbindelser mellom de to land ble styrket ved de åpenhjertige samtaler som ble ført mellom de ledende statsmenn på møtet. De tyrkiske forhandlere ga en oversikt over den tyrkiske politikk i det forløpne år, mens Churchill på sin side forsikret at den britiske regjering har fulgt denne politikken med full forståelse. På grunn av de konferanser Churchill nylig holdt med president Roosevelt i Caseblanca kunde han uttale seg med full visshet om dennes meninger. - I London uttaler man idag at listen over de statsmenn som var til stede gir et uttrykk for den betydning møtet hadde. Fra engelsk side deltok foruten statsministeren den britiske sandomann i Ankara, Sir Knatchbull Hugosson, understatssekretæren i det britiske utenriksdepartement, Alexander Cadogan, sjefen for imperiets generalstab Sir Allan Brooke, den øverstkommanderende for troppene i Iran og Irak, general Maitland Wilson, sjefen for stridskreftene i den nære Orient, general Sir Harold Alexander med flere. - Under den første samtale med president İnönü bragte Churchill en hilson fra Kong Georg av Hellas og president Roosevelt. Både Stalin og Roosevelt ble holdt fullt underrettet om forhandlingenes gang. - På tilbakereisen fra Ankara ble statsminister Churchills fly eskortert et stykke av tyrkiske Hurricane-jagere. På veien besøkte han Cypren hvor han holdt en tale der han omtalte øyas innsats under krigen. Han fløy så tilbake til Kairo hvor det igår ble holdt en pressekonferanse. Churchill uttalte blant annet: Kommunikatet fra møtet viser at vi hadde viktige konferanser og drøftelser. Den russiske arme har roddet Iran og Iran-ens invasjon nordfra. Stalins navn som kriger vil leve lenge for hans innsats. Denne katastrofe for tyskerne ved Stalingrad, dette nederlag for tyskerne kan bli avgjørende. Angående kampene i Nordafrika, uttalte Churchill videre, tror jeg den 8. arme vil komme til å spille en betydelig rolle i Tunis og bidra til å drive hver tysker og italiener ut derfra. Man må være forberedt på heftige og langvarige kamper i Tunis, men det kan ikke være tvil om utfallet. - Times' diplomatiske medarbeider skriver i en kommentar til møtet i Adana at bare det at Churchill har holdt dette møte på tyrkisk jord, er et tydelig tegn på Tysklands politiske stilling i Tyrkia. -

Russland. I en melding fra Moskva igår het det at tyskernes motstand i Stalingrad nå er opphørt. General Paulus har overgitt seg i spissen for en rekke generaler og andre høyerestående offiserer. Det viser seg at den innesluttete 6. arme ikke har bestått av 200.000 mann som man tidligere har antatt, men av hele 330.000. - Den russiske offensiv truer nå 4 av tyskernes hovedstillinger: Kursk, Kharkov, Rostov og Krasnodar. Krasnodar trues av 3 russiske kolonner, en kolonne langs jernbanen mellom Stalingrad og Svartehavet, denne står nå 80 km fra Krasnodar, en annen kolonne kommer fra øst og står 60 km fra byen. En tredje kolonne trenger fram fra Maikop og står nå 50 km fra byen. Siden offensiven tok til i Kaukasus har russerne gjenrobret 130.000 km², d.v.s. et område like stort som Hellas. - Rostov kommer man stadig nærmere, russerne har inntatt Sernovi, 48 km SØ for byen. På Donetz-fronten er Svatova gjenrobret av russerne, og derav avskåret en av tyskernes jernbaneforbindelser med Kharkov. Russerne er nå rykket 150 km inn i Ukraine. - På Voronesj-fronten rykker russerne videre fram mot Kursk. - Times Moskva-korrespondent skriver at for hver kilometer de sovjetrussiske tropper rykker fram, erobret de rikste jordbruksdistrikter i Sovjetsamveldet. -

Nordafrika. Det britiske Kairo-kommunikatet melder at den britiske fremrykning fortsetter. Den 8. arme har vært i kamp med Rommels baktropper vest for Suva. De forreste britiske styrker er forlengst rykket over grensen inn i Tunis. Tyske angrep ved Pont du Fahs og i Faid-passet er slått tilbake. I syd i Tunis har allierte tropper inntatt Senjo (?) på jernbanelinjen mellom Gafsa og Maknassy. Utenfor Sicilia er to skip angrepet av allierte fly, det ene ble senket og det andre truffet. 2 fiendtlige transportfly er slutt ned utenfor Panteler ia. -

De amerikanske rustninger. Roosevelt opplyste ved en pressekonferanse igår at 94 handelsfartøyer ble sjøsatt i de forente stater i løpet av januar. De forente nasjoners sjømann har utsendt en deklarasjon der det heter at man etter krigen vil påse at de sjømann som har handlet i strid med denne deklarasjon vil bli straffet. Som krigsforbrytere vil anses enhver sjømann som er delaktig i at ubepoynet handelsfartøy blir senket uten forutgående varsel eller at det skytes på mannskap i livbåt, eller sjømann som ikke protesterer mot slik handling.

SMÅ GODE ORD. Med general von Paulus i spissen har de siste rester av den 6te tyske arme overgitt seg i Stalingrad. Vi gjentar i den forbindelse Adolf Hitlers ord i Sportspalast i Berlin den 30 september 1942:

"Etter min mening har året 1942 allerede bak seg vårt folks mest skjebnetunge prøvelse. Det var vinteren 1941-42. Jeg kan vel si at det tyske folk og i særdeleshet dets forsvarsmakt ifjor vinter ble veiet av skjebnen. Noe verre kan og vil ikke komme."

"Nå gjelder det særlig situasjonen i Stalingrad, som vil bli avsluttet. - Og dere kan være overbevist om, at intet menneske vil få oss vekk fra dette sted!"

"Vi kommer til å ta Stalingrad, det kan man forlate seg på!"

Vi gjengir også et par av "pressedirektoratets" direktiver for den norske presse: Den 3 september: "I betraktning av det gunstige forløp av operasjonene omkring Stalingrad anbefales det avisene å holde materialet påtatt om den enorme militære og økonomiske betydning av dette kommunismens bolverk og centrum for Sovjets industri."

Og den 16 september: "Kampen om Stalingrad nærmer seg sin vellykkede avslutning. De meldinger som hittil foreligger må fortsatt offentliggjøres med godt utstyr på 1ste side. Avisene gjøres allerede idag oppmerksom på at under offentliggjørelsen av Stalingrads fall, som vil bli gitt i en særmelding fra overkommando, må denne melding offentliggjøres på 1ste side med overskrift som strekker seg over samtlige spalter. Den norske presse oppfordres til å forbedre stoff om dette, så den særrike avslutning av de store kamper om Stalins by blir fremhevet på en virkningsfull måte. Man ventet at pressen etter Stalingrad fall også behandler byens militære og politiske betydning."

Her er endel overskrifter fra Aftenposten og Fritt Folk fra samme tidsrom:

"Den tyske strategi har påført de røde katastrofale tap. Timosjenkos armeer tilintetgjøres fra tyskernes langt gunstigere stillinger." (Fritt Folk 30. sept.)

"Opprensningen i de sørlige delene av Stalingrad avsluttet. Intet forsvar i verden kan holde mot et så enormt press som de røde nå er utsatt for." (Fritt Folk 30. sept.)

"Tysk oppmyking av de sovjetrussiske doler av Stalingrad. Mens stormtroppene grupperes om for nye angrep." (Aftenposten 20. oktober)

"Sovjets fortvilte stilling" (Aftenposten 25. oktober)

"Hvem arbeider tiden for? av Reichsminister dr. Goebbels." (Aftenposten 22 oktober)

- I de siste uker er det skjedd en total omlegning av den tyske propaganda. "Berliner Børsenzeitung" skriver f.eks. 28 januar 1943 at "det tyske folk for første gang i løpet av denne krig står over for tilbakeslag av en viss betydning", men minner riktignok senere sine lesere om at Rom i sin tid ble truet på liv og død av Hannibal, men likevel tilsist triumferte over sin mektige fiende.

Av et foredrag holdt av Flyktningkontorets sjef i Sverige, Arne Schjødt.

Der er tilsammen ca. 7.500 norske flyktninger i Sverige (Nå i februar er antallet over 10.000). Særlig i de siste måneder har økningen vært uhyggelig stor. I begynnelsen av året (1942) var antallet bare 3000. I august i år kom det ca. 900 flyktninger og i september ca. 1.500. Antallet av familier og kvinner har øket. Ca. halvparten av dem som kom i september var fra Nordland, og henimot 150 av disse var samer.

Av den nuværende flyktningbestand er ca. 10 % kvinner og ca. 7 % barn under 16 år. Omtrent 5 % er over 45 år. Det store antall utgjøres av menn mellom 16 og 45 år.

Kapitlet "viderreise" er et meget trist kapittel. Særlig oftest Rusland kom med i krigen. Mens tilgangen av flyktninger siden da har vært over 5000, har avgangen bare vært ca. 650, hvorav omtrent 300 var på de sørgelig berømte Kvarstadbåter som reiste ut fra Göteborg i april i år.

Det er helt på det rene at den norske regjering i London gjør hvad den kan for å utvide flytrafikken til Storbritannia, men resultatene har vært små av grunner som jeg her ikke skal komme nærmere inn på. Å få arrangert overførsel fra et ikke krigførende land til et krigførende byr selvsagt på en rekke vanskeligheter, selv bortsett fra det store behov for anvendelse av fly i annen tjeneste. Det er nok dessverre ikke bare å kjøpe noen fly og begynne for sig selv. De få plasser som er disponible på norske og engelske fly er det stor konkurranse om. Det brennende og altoverveiende spørsmål hos norske gutter i Sverige er: "Når kan jeg få komme over?" I denne sterke konkurranse er det umulig å la ankomstdagen til Sverige være det eneste avgjørende, likesom dette vilde være urettferdig mot dem som har holdt lengst ut hjemme i patriotisk arbeid med fare for liv og det som verre er. Selv om man kunde gå bare etter fortjeneste, måtte man ta hensyn til mange slags fortjenester, men vi kan ikke gå bare eller endog fortrinnsvis etter fortjeneste. Fortjeneste og belønning, det får vi alle finne oss i å vente på til seiren er vunnet, og selv da vil de fleste av oss ikke få det i annen form enn i bevisstheten om å ha gjort vår plikt. Så lenge kampen varer må det eneste avgjørende i alle spørsmål være kampens behov, vårt kjempende lands behov.

Russland. Dagens russiske kommuniko omtaler offensiv slag på alle områder av østfronten fra Kaukasus i syd til Leningrad og Volkov-avsnittet i nord. Den russiske offensivlengst i syd har avskåret hovedjernbanelinjen nordover til Rostov på ikke mindre enn 7 steder. Men inntakolson av Kasjtjovskaja, 75 km S for Rostov, er praktisk talt all forbindelse brutt mellom den tyske Kaukasus-arme og armeen i Rostov-området. Solvo Kaukasusarmeen er delt i to grupper som er trykket sammen i to trange områder vest for Kertsjhalvøya på Krim. Tyskerne forsøker å sette over streket ved Kertsj, men den russiske Svartehavsmarine og flyvåpnet legger store hindringer i veien for slike forsøk. Det Azovsko hav er ennå ikke islagt. - Nord for Rostov har russerne ytterligere framgang inn i Ukraina. Krasnyi Liman på jernbanen mellom Kharkov og Vorosjilovgrad ble målt erobret igårkveld, idag opplyses at 6 tettbeboede strøk til øst, SØ for Kharkov ble Kupiansk inntatt igår, nord for Kharkov rykker russerne fram mellom Kursk og Orel og de står idag mindre enn 30 km fra Kursk. Flere andre beboede strøk er likeledes erobret. - Russerne har senket en tysk 10 000-tonner i Barentshavet. - En regulær tsjekslovakisk avdeling er satt inn i den røde arme. - Times bringer et bilde av den tyske øverstkommanderende i Stalingrad, Paulus, etter overgivelsen i samtale med den russiske marskalk Voronov og general Rokozovski. "Slik endte det store slag", skriver avisen. "Det vil ha sin virkning på alle fronter, selvom den største betydning lå i selve tilintetgjørelsen av det store jordskjelvetentrum". New York Times skriver om de tre sørgedager: Denne fråsting i sorg klarlegger det sørgelige resultat av Hitlers vanvittige ofring av folkets blod. Sett på bakgrunn av det ondtemmelige spill bak kulissene i Tyskland, er det kanskje meningen med all denne tilkjønnegivelse av sorg å understreke Hitlers ansvar. Den kjente tyske publisist Fred. Kaltonbach skrev for kort siden at det var der Führer selv som var ansvarlig for alle seire og alle nederlag.

Flyangrep. Britiske fly angrep Hamburg igår for annen gang denne uke. 16 fly saknes. Mange amerikanske bombefly rottet kraftige angrep mot mål i NV-Tyskland i daglys igår. Resultatet er ennå ikke kjent. - Et kommuniko fra det norske flyvåpen omtaler den norske innsats ved de siste store dagslystøktor over Frankrike. Norske fly har skutt ned flere tyske jagere. - Noen få tyske fly viste seg over sprøtte steder i Sydøst-England siste natt. Ett tysk fly ble skutt ned. - Det foreligger en oversikt over det britiske flyvåpens tap i januar måned. Britiske bombefly var i virksomhet 22 netter og 29 dager. Der deltok flere fly i et nattangrep over Berlin enn det samlede antall tyske fly som om natten fløy inn over Storbritannia i hele januar. I kamper over Middelhavet gikk 282 britiske fly tapt, mens 606 tyske og italienske fly ble ødelagt. Luftvernet på Malta har nå i alt skutt ned 915 fiendtlige fly. Den jagerflystyrke som har vært stasjonert på øya har ikke til noen tid overstoget 100 fly, men likevel har jagerflyet gjort det av med 733 fiendtlige maskiner, mens det selv har hatt et tap på 195 fly.

Nordafrika. Dagens Kairokommunikat melder at britiske ubåter og det allierte flyvåpen i løpet av de siste få døgn har senket 14 aksekip i Middelhavet, antakelig senket 3 til, og skadet 2. Ti skip, deriblant en ubåtjager, er senket av ubåter, minst 4 ble senket av fly igår. Dessuten ble et marinefartøy truffet av bomber og satt i brann i Palermos havn. Også mot en rekke steder på sydøstkysten av Sicilia ble det rottet angrep. Et britisk fly saknes fra alle disse operasjoner. - Til lands har den 8. arme foretatt patruljevirkosomhet på alle avsnitt. Den 8. arme står nå bare 160 km fra den sydligste av de allierte armeer som har rykket inn i Tunisia fra vest. Det opplyses at både de allierte og aksetroppene i Tunis bringer fram forsterkninger til den kommende offensiv. Amerikanerne har inntatt Senef i Sydtunis på jernbanelinjen fra Gafsa og østover.

Det fjerne østen. Det meldes om omfattende allierte angrep mot de japanske erobringer på det asiatiske fastland og øyene i Det ostindiske hav. Raboul på New Britain er bombet 5 netter på rad. Et stort luft- og sjøslag har rast utenfor Guadalcanar, men de endelige opplysninger om resultatet foreligger ennå ikke. Til lands er japanske drevet ytterligere tilbake. I Burma vedlikeholdes presset mot de japanske stillinger i Arakan-området ved kysten. Akyab er blitt angrepet fra luften. - Walter Nash i Stillehavs-rådet er ankommet til New Zealand. Han uttaler i et foredrag at Roosevelt er mere optimistisk enn noen sine. Han kom også inn på problemet Finland og uttalte at den finske president er blitt nervøs for hva som vil hende når det går opp for det finske folk at det er kommet med på den gale side.

Tysk fredsføler. I en artikkel i "Das Reich" skriver Goebbels: Kanskje det ennå fins noen tenkende menn i England som kan forestille seg hva som ville skje med Europa hvis den mulighet skulle inntreffe at Tyskland ikke greidde å stanse den bolsjevis-tiske stormflod. "Ider behøver ikke konvoy over Kanalen. De flyr gjennom luften."

SMÅ GODE ORD. Med general von Paulus i spissen har de siste rester av den 6te tyske arme overgitt seg i Stalingrad. Vi gjentar i den forbindelse Adolf Hitlers ord i Sportspalast i Berlin den 30 september 1942:

"Etter min mening har året 1942 allerede bak seg vårt folks mest skjebnetunge prøvelser. Det var vinteren 1941-42. Jeg kan vel si at det tyske folk og i særdeleshet dets forsvarsmakt ifjor vinter ble veiet av skjebnen. Noe verre kan og vil ikke komme."

"Nå gjelder det særlig situasjonen i Stalingrad, som vil bli avsluttet. - Og dere kan være overbevist om, at intet menneske vil få oss vekk fra dette sted!"

"Vi kommer til å ta Stalingrad, det kan man forlate seg på!"

Vi gjengir også et par av "pressedirektoratets" direktiver for den norske presse: Den 3 september: "I betraktning av det gunstige forløp av operasjonene omkring Stalingrad anbefales det avisene å holde materialet på et om den enorme militære og økonomiske betydning av dette kommunismens bolverk og centrum for Sovjets industri."

Og den 16 september: "Kampen om Stalingrad nærmer seg sin vellykkede avslutning. De meldinger som hittil foreligger må fortsatt offentliggjøres med godt utstyr på lste side. Avisene gjøres allerede idag oppmerksom på at under offentliggjørelsen av Stalingrads fall, som vil bli gitt i en særmelding fra overkommando, må denne melding offentliggjøres på lste side med overskrift som strekker seg over samtlige spalter. Den norske presse oppfordres til å forberede stoff om dette, så den smærrike avslutning av de store kamper om Stalins by blir fremhevet på en virkningsfull måte. Man ventet at pressen etter Stalingrad fall også behandler byens militære og politiske betydning."

Her er endel overskrifter fra Aftenposten og Fritt Folk fra samme tidsrom:

"Den tyske strategi har påført de røde katastrofale tap. Timosjenkos armeer tilintetgjøres fra tyskernes langt gunstigere stillinger." (Fritt Folk 30. sept.)

"Opprensningen i de sørlige delene av Stalingrad avsluttet. Intet forsvar i verden kan holde mot et så enormt press som de røde nå er utsatt for." (Fritt Folk 30. sept.)

"Tysk oppmyking av de sovjetrussiske deler av Stalingrad. Mens stormtroppene grupperes om for nye angrep." (Aftenposten 20. oktober)

"Sovjets fortvilte stilling" (Aftenposten 28. oktober)

"Hvem arbeider tiden for?" av Reichsminister dr. Goebbels." (Aftenposten 22 oktober)

- I de siste uker er det skjedd en total omlegning av den tyske propaganda. "Berliner Børsenzeitung" skriver f.eks. 28 januar 1943 at "det tyske folk for første gang i løpet av denne krig står over for tilbakeslag av en viss betydning", men minner riktignok senere sine lesere om at Rom i sin tid ble truet på liv og død av Hannibal, men likevel tilsist triumferte over sin mektige fiende.

Av et foredrag holdt av Flyktningkontorets sjef i Sverige, Arne Schjødt.

Der er tilsammen ca. 7.500 norske flyktninger i Sverige (Nå i februar er antallet over 10.000). Særlig i de siste måneder har økningen vært uhyggelig stor. I begynnelsen av året (1942) var antallet bare 3000. I august i år kom det ca. 900 flyktninger og i september ca. 1.500. Antallet av familier og kvinner har øket. Ca. halvparten av dem som kom i september var fra Nordland, og nærmot 150 av disse var samer.

Av den nuværende flyktningbestand er ca. 10 % kvinner og ca. 7 % barn under 16 år. Omtrent 5 % er over 45 år. Det store antall utgjøres av menn mellom 16 og 45 år.

Kapitlet "viderøise" er et meget trist kapittel. Særlig efterat Russland kom med i krigen. Mens tilgangen av flyktninger siden da har vært over 5000, har avgangen bare vært ca. 650, hvorav omtrent 300 var på de sørgelige berømte Kvarstadbåter som reiste ut fra Gøteborg i april i år.

Det er helt på det rene at den norske regjering i London gjør hvad den kan for å utvide flytrafikken til Storbritannia, men resultatene har vært små av grunner som jeg her ikke skal komme nærmere inn på. Å få arrangert overførsel fra et ikke krigførende land til et krigførende byr selvsagt på en rekke vanskeligheter, selv bortsett fra det store behov for anvendelse av fly i annen tjeneste. Det er nok dessverre ikke bare å kjøpe noen fly og begynne for sig selv. De få plasser som er disponible på norske og engelske fly er det stor konkurranse om. Det brennende og altoverveiende spørsmål hos norske gutter i Sverige er: "Når kan jeg få komme over?" I denne sterke konkurranse er det umulig å la ankomstdagen til Sverige være det eneste avgjørende, likesom dette vilde være urettferdig mot dem som har holdt lengst ut hjemme i patriotisk arbeid med fare for liv og det som verre er. Selv om man kunde gå bare efter fortjeneste, måtte man ta hensyn til mange slags fortjenester, men vi kan ikke gå bare eller endog fortrinnsvis efter fortjeneste. Fortjeneste og belønning, det får vi alle finne oss i å vente på til seiren er vunnet, og selv da vil de fleste av oss ikke få det i annen form enn i bevisstheten om å ha gjort vår plikt. Så lenge kampanjen varer må det eneste avgjørende i alle spørsmål være kampens behov, vårt kjempende lands behov.

Russland. Dagens russiske kommuniko omtaler offensive slag på alle områder av østfronten fra Kaukasus i syd til Leningrad og Volkov-avsnittet i nord. Den russiske offensivfronten i syd har avskåret hovedjernbanelinjen nordover til Rostov på ikke mindre enn 7 steder. Men inntakelsen av Kasjtjovskaja, 75 km S for Rostov, er praktisk talt all forbindelse brutt mellom den tyske Kaukasus-arme og armeen i Rostov-området. Solvo Kaukasusarmeen er delt i to grupper som er trykket sammen i to trange områder vest for Kertsjhalvøya på Krim. Tyskerne forsøker å sette over streket ved Kertsj, men den russiske Svartehavsmarine og flyvåpnet legger store hindringer i veien for slike forsøk. Det Azovske hav er ennå ikke islagt. - Nord for Rostov har russerne ytterligere framgang inn i Ukraina. Krasnyi Liman på jernbanen mellom Kharkov og Vorosjilovgrad ble målt erobret igårkveld, idag opplyses at 6 tettbeboede strøk til or tatt. SØ for Kharkov ble Kupiansk inntatt igår, nord for Kharkov rykker russerne fram mellom Kursk og Orel og de står idag mindre enn 30 km fra Kursk. Flere andre beboede strøk er likeledes gjenerobret. - Russerne har senket en tysk 10 000-tonner i Barentshavet. - En regulær tsjekslovakisk avdeling er satt inn i den røde arme. - Times bringer et bilde av den tyske øverstkommanderende i Stalingrad, Paulus, etter overgivelsen i samtale med den russiske marskalk Voronov og general Rokozovski. "Slik endte det store slag", skriver avisen. "Det vil ha sin virkning på alle fronter, selvom den største betydning lå i selve tilintetgjørelsen av det store jordskjelvcentrum". New York Times skriver om de tre sørgedager: Denne fråsting i sorg klarlegger det sørgelige resultat av Hitlers vanvittige ofring av folkets blod. Sett på bakgrunn av de ondannede spill bak kulissene i Tyskland, er det kanskje moningen med all denne tilkjønnegivelse av sorg å understreke Hitlers ansvar. Den kjente tyske publisist Fred. Kaltenbach skrev for kort siden at det var der Führer selv som var ansvarlig for alle seire og alle nederlag.

Flyangrep. Britiske fly angrep Hamburg igår for annen gang denne uke, 16 fly saknes. Mange amerikanske bombefly rettet kraftige angrep mot mål i NV-Tyskland i daglys igår. Resultatet er ennå ikke kjent. - Et kommuniko fra det norske flyvåpen omtaler den norske innsats ved de siste store dagslystøtke over Frankrike. Norske fly har skutt ned flere tyske jagere. - Noen få tyske fly viste seg over sprøtte steder i Sydøst-England siste natt. Ett tysk fly ble skutt ned. - Det foreligger en oversikt over det britiske flyvåpens tap i januar måned. Britiske bombefly var i virksomhet 22 netter og 29 dager. Der deltok flere fly i et nattangrep over Berlin enn det samlede antall tyske fly som om natten fløy inn over Storbritannia i hele januar. I kamper over Middelhavet gikk 282 britiske fly tapt, mens 606 tyske og italienske fly ble ødelagt. Luftvernet på Malta har nå i alt skutt ned 915 fiendtlige fly. Den jagerflystyrke som har vært stasjonert på øya har ikke til noen tid overstøttet 100 fly, men likevel har jagerflyvåpnet gjort det av med 733 fiendtlige maskiner, mens det selv har hatt et tap på 195 fly.

Nordafrika. Dagens Kairokommuniko melder at britiske ubåter og det allierte flyvåpen i løpet av de siste få døgn har senket 14 aksekskip i Middelhavet, antakelig senket 3 til, og skadet 2. Ti skip, deriblant en ubåtjager, er senket av ubåter, minst 4 ble senket av fly igår. Dessuten ble et marinefartøy truffet av bomber og satt i brann i Palermos havn. Også mot en rekke steder på sydøstkysten av Sicilia ble det rettet angrep. Et britisk fly saknes fra alle disse operasjoner. - Til lands har den 8. arme foretatt patruljevirkosomhet på alle avsnitt. Den 8. arme står nå bare 160 km fra den sydligste av de allierte armeer som har rykket inn i Tunisia fra vest. Det opplyses at både de allierte og aksetroppene i Tunis bringer fram forsterkninger til den kommende offensiv. Amerikanerne har inntatt Senof i Sydtunis på jernbanelinjen fra Gafsa og østover.

Det fjerne østen. Det meldes om omfattende allierte angrep mot de japanske erobringer på det asiatiske fastland og øyene i Det ostindiske hav. Raboul på New Britain er bombet 5 netter på rad. Et stort luft- og sjøslag har rast utenfor Guadalcanar, men de endelige opplysninger om resultatet foreligger ennå ikke. Til lands er japanerne drevet ytterligere tilbake. I Burma vedlikeholdes presset mot de japanske stillinger i Arakan-området ved kysten. Akyab er blitt angrepet fra luften. - Walter Nash i Stillehavs-rådet er ankommet til New Zealand. Han uttaler i et foredrag at Roosevelt er mere optimistisk enn noen sinne. Han kom også inn på problemet Finland og uttalte at den finske president er blitt nervøs for hva som vil hende når det går opp for det finske folk at det er kommet med på den gale side.

Tysk fredsfølger. I en artikkel i "Das Reich" skriver Goebbels: Kanskje det ennå fins noen tenkende menn i England som kan forestille seg hva som ville skje med Europa hvis den mulighet skulle inntreffe at Tyskland ikke greidde å stanse den bolsjevis-tiske stormflod. "Ider behøver ikke konvoy over Kanalen. De flyr gjennom luften."

DE NORSKE FLYKTINGER I SVERIGE. Vi fortsetter idag offentliggjørelsen av et foredrag holdt av flyktningkontorets sjef i Sverige, Annius Schjødt:

Til grunn for den norske flyktninghjelp ligger følgende grunnprinsipper:

1) Hjelpen skal være nødtørftig, men ikke flott.
2) Den som har disponible penger, skal betale for seg selv. Et beløp på inntil 100 kr. pro pars, rognos for fritt, men resten skal benyttes til å betale flyktningsutgifter, og vi kommer ham ikke til hjelp hvis han blir blank ved å bruke for meget.

3) Hvis flyktningene har midler som senere blir disponible, eller han senere kommer i noenlunde rummelige inntektsforhold og formuesforhold, ventor man at han betaler tilbake hva han har mottatt. Denne moralske plikt vil muligens snart bli satt i juridiske former.

4) Enhver arbeidsfør flyktning plikter å underholde seg selv ved arbeide. Kan han ikke selv skaffe seg arbeide, plikter han å ta det arbeide som anvises. Arbeidsanvisningen skjer gjennom den svenske arbeidsanvisning i nøye samarbeid med flyktningkontorets avdeling for arbeidsinspeksjon, som søker å finne nye arbeidsmuligheter for flyktningene, og på enhver måte bistår dem i deres arbeide. Vi forsøker å oppnå så langt som mulig at udnåede fagarbeidere får arbeide i sitt fag. Men dette er vanskelig. Vi er i et fremmed land hvor våre interesser lett vil kollidere med andre interesser av forskjellig slag. I oktober hadde vi henimot 4000 arbeidere i skogen, og sist sommer noen hundre i landbruket. I håndverk og industri har vi ca. 1300. Resten av dem som er i arbeide, er spredt over forskjellige yrker. - -

- Arbeidsprinsippet er nødvendig, ikke av alene av hensyn til Norges økonomi, men også av hensyn til guttenes legemlige og sjelelige form. En passiv ventetid ville være ødeleggende. De aller fleste av våre gutter forstår dette. De som ikke forstår det, er rene undtagelser. Det er forklarlig, og til en viss grad undskyldelig at en gutt som hadde tenkt seg en helt annen oppgave for sitt land, og som kanskje ikke er vant til skogsarbeide, undertiden kan bli kjed og nedtrykt, men det er av flere grunner nødvendig å bekjempe dette. På den ene side vil flyktningkontoret nå gå sterkere inn enn før for å gi guttene i skogsforlegningene oppmuntring og fordeler, f. eks. med hensyn til bøker, aviser, studiecirklar, leilighetsvise hvile- og studiekurser o. l. Godt utført arbeide er også blandt de momenter som det tas og vil bli tatt hensyn til ved ansettelse i funksjonærstillinger, videre-reise, adgang til kurs og studier o.s.v. De skal ikke bli glemt, de som gjør sitt tunge arbeide, ofte på avsidesliggende steder, og jeg vil også be om at de av dere som har venner på skogen, skriver til dem og holder kontakten med dem.

I Stockholm er det for tiden adskillig flere flyktinger enn det bør være. Bringer vi ikke selv antallet ned, vil den svenske sosialstyrelsen, som er herre over enhver oppholdstillatelse, komme til å gjøre det. Jeg kan ikke her gå inn på de forskjellige grunner som spiller inn, - krig skaper mange hensyn. Den sterke bolignød i Stockholm er i seg selv grunn nok både for de svenske myndigheter og for flyktningkontoret, som stadig har vanskeligheter og ekstraavgifter med å skaffe flyktinger som bør og må være her, plass.

En vesentlig post på flyktningbudsjettet er utgiften til klær og sko. Denne post er for siste halvår av 1942 budjettert med 1,1 million kroner, men vil koste ca. det dobbelte på grunn av den sterke økning av flyktningenes antall. Hovedprinsippet her er en såkalt engangspklædning ved ankomsten til Sverige - det vil si at enhver flyktning som ikke selv kan betale får et standardutstyr med fradrag av de brukbare klær som han selv er i besiddelse av. Verdien av dette standardutstyr har ligget på omkring kr. 300 for menn og kr. 260 for kvinner, men blir nå redusert med ca. kr. 45 for menn og ca. kr. 17 for kvinner. Samtidig vil det bli innført en meget streng praksis med hensyn til senere komplettering. En slik komplettering vil det i fremtiden kun bli plass for overfor folk som er arbeidsuføre på grunn av sykdom eller alder. Kompletteringen har nemlig utviklet seg til å bli både kostbar og temmelig brysom rent administrativt sett, og det lar seg dessverre ikke nekte at den i noen grad åpner veien for vanskelig kontrollerbare misbruk.

For å ordne med alle flyktningsspørsmål har vi flyktningkontoret i Stockholm, med en rekke loire, forlegninger, norske hjem, skoler o.s.v. under seg. Hovedkontoret i Stockholm som har ca. 60 funksjonærer, er delt i fem avdelinger, hver med sin avdelingssjef. Det er den almindelige avdeling, som steller med bl. a. utdeling av klær og annen flyktninghjelp og en rekke andre ting som hører til det daglige livs behov. Innkjøpsavdelingen, hvis hovedoppgave er å kjøpe inn klær, sko, sengetøy, soveposer o.s.v. Regnskapsavdelingen som blandt annet det store flyktningkartotek hører inn under. Avdelingen for arbeidsinspeksjon som arbeider med å skaffe arbeidsmuligheter i Sverige, og har kontakten med alle norske som er i arbeide her i de fleste vanskeligheter som møter dem. Skoleavdelingen som har hele utdannelsesproblemet.

Flyktningkontoret er noe av en maurtue, og gjøremålene er uendelige. Det hender under tiden at de som sitter i ekspedisjonen må ta mot 100 besøkende pr. dag hver og sitte langt ut over aftenen. Den tid er dessverre forlenget forbi da man kjente den enkelte flyktnings navn og historie. - - - -

I et telegram til Politiken fra Göteborg 30/1 heter det at i øyeblikket fins det 12000 norske flyktinger i Sverige. I underhold for disse betaler den norske regjering omkring en million kroner i måneden. Av de 12000 flyktinger er omkring 5000 beskjeftiget med skogsarbeide.

LONDON - RADIO

K. 18.

Søndag 7 februar 1943 kl. 18,30.

Irland. Dagens sovjetrussiske kommunike melder at Bataisk er erobret. Byen ligger 10 km sør for Rostov. Russerne nærmer seg nå Rostovs forsteder. De rykker også mot Asov som ligger ved munningen av Don. Lenger sør har de brutt igjennom til Det Asovske hav og inn tatt byen Yeisk. Ved dette gjennombrudd har russerne avskåret de tyske tropper som befinner seg i Krasnodar og Novorossisk fra styrken i Rostov. Yeisk var tyskernes viktigste utskipningshavn ved Det Asovske hav. Om erobringen av Bataisk sier det russiske kommunike at det var voldsomme gatokamper fra hus til hus før byen ble tatt. Tyskerne hadde store tap. - Russerne gjør nå hurtig framgang i Ukraina og har erobret Balaklaja, Lieitiansk og Bardenkovo. Av disse er den siste den viktigste. Den ligger 40 km sør for Donets på hovedlinjen fra Kijev til Donetsbassenget. Tyskerne har nå bare to hovedlinjer igjen som forbinder Donetsbassenget med distriktene vestpå. Balaklaja ligger på jernbanen Kharkov-Donetsbassenget, og Kharkov er således blitt avskåret fra dette område. - Russerne har gjort nye framstøt øst for Kursk og erobret mange bebodde steder. På Voronesjfronten ble den tyske pinnsvinstilling ved Staryi Oskol erobret lørdag. - I en krigsoversikt heter det at russerne definitivt har vunnet kampon om øljen i Kaukasus og at de snart vil gjenvinne skullene i Donetsbassenget. Hvis dette lykkes, er Hitler avskåret fra de mål han hadde i med sin siste offensiv.

Statsminister Churchill kom i formiddag tilbake til London og ble mottatt med jubel av folkemassen. Churchill har nå vært på reise i over en måned. Han var 10 dager i Casablanca i konforanse med Roosevelt og de allierte stabsoffiserer. I Kairo konfererte han med kong Faruk. Ettor besøket i Tyrkia reiste han til Tripolis hvor han inspiserte den 8. arme. Han takket armeen for dens innsats, for den seier som hadde gitt krigen en fullstendig ny karakter.

Nordafrika. Dagens britiske kommunike fra Kairo melder om patruljevirkosom i alle avsnitt. I Middelhavet ble fredag kraftig bombet av britiske og amerikanske fly. Torsdag ble 24 fiendtlige jagerfly ødelagt. En fiendtlig flyplass i nærheten av Gabes er kraftig bombet. I Tunis har franske tropper understøttet av allierte fly hatt framgang. I Middelhavet har undervannsbåter og fly senket 6 av aksens forsyningskip. I de siste tre døgn er 21 fiendtlige skip blitt senket.

Flyangrep. Fjerte fly har angrepet havnen i Palermo. Fra lav høyde ble jernbanetog angrepet i det sydlige Sicilia. Britiske fly la i natt ut en mengde miner i fiendtlige farvann. Videre var det angrep mot mål i Rhinland. 3 fly savnes. Britiske jagerfly har foretatt en rekke angrep mot jernbanemål i Nordfrankrike og Nederland. Også fra disse toktter savnes 3 fly. Fredag meldtes at bombofly med baser i Storbritannia hadde rettet kraftige angrep mot Torino, det kraftigste som hittil er rettet mot byen. Den italienske marinebase Spezia ble også bombet. I Frankrike ble det gjort et kraftig og konsentrert angrep mot Lorient. I Tyskland ble det under et rekognoseringsstøt kastet bomber mot Ruhr, Tyskland. Tysklands øverstkommanderende, von Rundstedt har påny inspisert forsvarsverkene langs den franske og belgiske kyst. De kystbefestninger som ligger mot England skal utbygges ytterligere. I Seebrygge er kaiene blitt minelagt og innbyggerne er blitt evakuert. Italia. Mussolini har foretatt drastiske forandringer i den italienske regjering. Blant de ministre som ble avskjediget er Ciano og Grandi. Med Ciano har Mussolini nå avskjediget sin mest betrodde medarbeider. Londonavisene understreker at Mussolini har vært nødt til å gå til dette skritt for å forsøke å stoppe misnøien i Italia. De italienske styrker i Russland er så godt som utryddet. Dette er grunnen til at Cavallero ble avsatt. Mussolini står nå overfor et nytt problem: skal Italia fortsette å forsvare øyene i Egæerhavet eller skal de holde seg beredt til å møte et alliert angrep fra den nordafrikanske kyst. For tyskerne er det lettere, da deres angrepslinje ligger bak Italia.

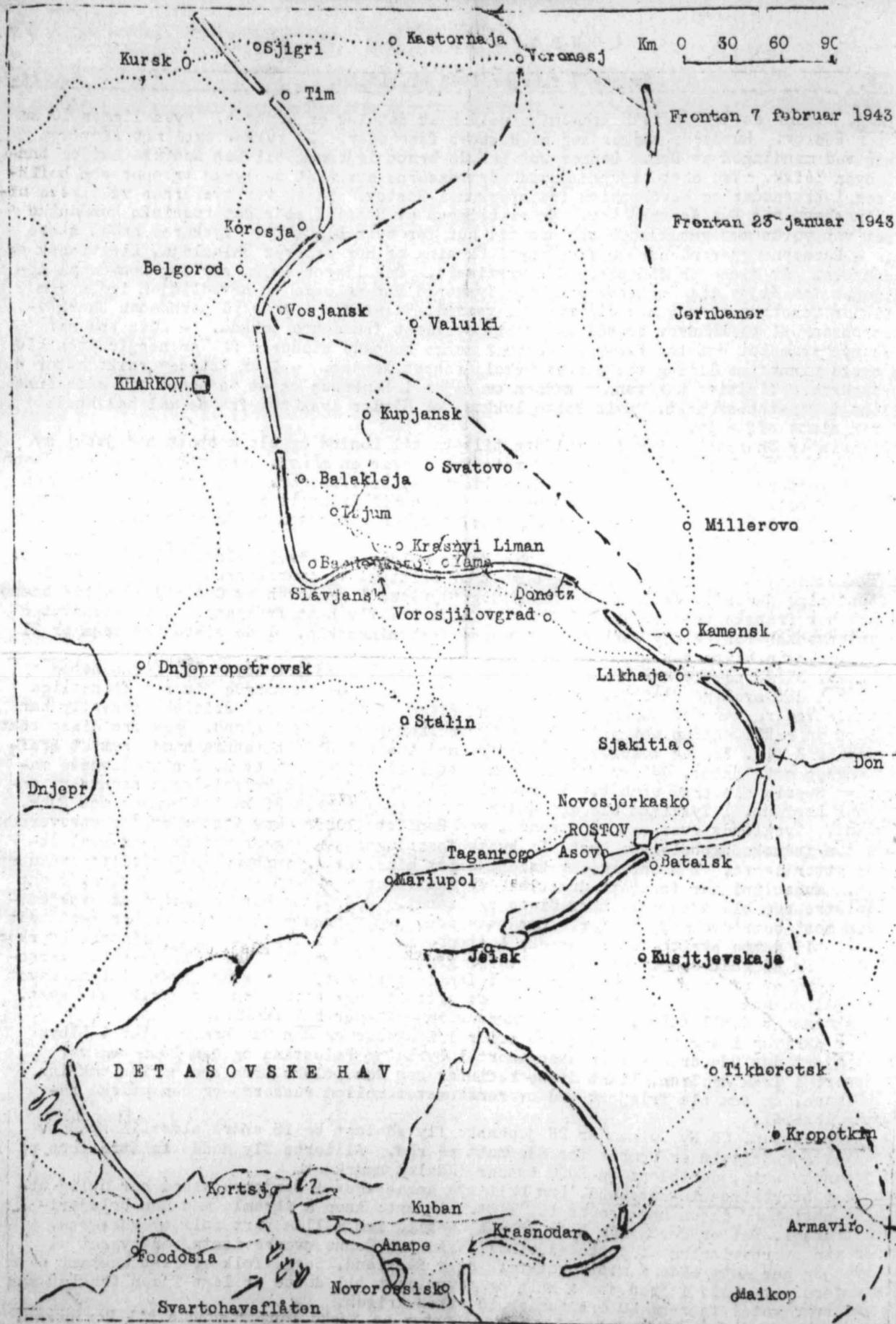
Observer skriver i dag at den russiske styrke i Kaukasus og den 8de armee seier i Libya har frigjort den 9de arme som er stasjonert i Syria og Palestina og den 10de som var stasjonert i Irak og Iran. Blant disse befinner seg den polske arme som teller omkring 60.000 mann, og som ble frigjort ved overenskomsten mellom russerne og den polske regjering 13/6.41.

Det fjerne østen. På Ny Guinea er 26 japanske fly ødelagt og 15 andre alvorlig skadet. Raboul på New Britain er bombet for 8de natt på rad. Allierte fly hadde fulltreffere på tre japanske skip, deriblant en 8000 tonner i Salomonområdet.

Forholdet Storbritannia-Russland. Den britiske ambassadør i Sovjetrussland har nylig uttalt at nazistene igjen har giret til sitt velkjente knep å skramle med den bolsjeviske trussel. Det er deres håp å få drovet on kilo inn mellom vårt folk og russerne. Det er min overbevisning at dette aldri vil lykkes. Denne overbevisning er bygget på alt hva jeg har sett både i mitt eget folk og i Russland. Begge folk er fast bestemt på å gjennomføre samarbeid i fred som i krig og grunnlaget til dette er lagt i den traktat som ble underskrevet i fjor om 20 års samarbeid etter krigen. En norsk sjømann har bekreftet at store transporter av tyske fanger sendes til Nordnorge. I oktober ble 1500 avpropnede soldater ført til Hammarfest der sinnssykehuset ble rekvirert.

Mappe 41
Ekepl. 18
Ang. 3/2-X3
S. Afg.
O.V.

3628

Russland. Gårsdagens sovjetrussiske kommunike meldte at Kursk var inntatt, og fremrykningen fortsetter idag vest og nordvest for byen. Etter erobringen av denne viktige tyske pinnvinstilling har russerne ødelagt en divisjon vest for Kursk og 3 andre nordvest for byen. Under den videre fremrykning fra Kursk er 6000 tyskere og ungarere blitt utslettet. De sovjetrussiske tropper mellom Kursk og Karkov har gjenopbrøt flere steder i Gostisjov-området og har brutt den tyske motstand. Russerne har inntatt Korotsja og rykker videre fram mot Belgorod som ligger på jernbanen mellom Kursk og Karkov, 80 km nord for Karkov. Sydøst for Kupiansk har russerne utvidet den kile de har skutt inn i tyskernes linjer. Det russiske kommunike melder at fl. er bebodde strøk i dette område er inntatt. - Det russiske fremtøt i Ukraine NV for Rostov går hurtig framover, Kramatorskaja er gjenopbrøt. Tyskerne her trues nu av omringning fra to russiske armeer, en som rykker vestover mot Dnjep og en sydover i retning av det Asovske hav. 250000 tyskere er her trengt sammen på et område på 50 km. Flere nye bebodde strøk på veien til Stalino er okkupert, og de russiske tropper står bare 170 km nord for Mariupol. - Russerne kjemper i utkanten av Rostov. Flere tyske motangrep er slått tilbake med store tap for fienden. Asov, ved Dons munning, er inntatt. - Mellom Kursk og Orel har russerne drevet en dyp kile inn i den linjen som tyskerne holdt i hele fjor vinter, og har erobret Fatesh, som ligger et godt stykke vest for linjen Kursk - Orel. - I Kaukasus er ytterligere 12 bebodde strøk gjenopbrøt. Russerne står nå bare 40 km fra Krasnodar. - Tyskerne i Russland lider mer og mer av det russerne kaller Stalingrad-sjokk. Seirherrene fra Stalingrad og Kaukasus har større selvtillit og er så kampdyktige som aldri før. Katastrofen for tyskerne ved Stalingrad har gitt dem et psykologisk sjokk som gjør at de heller overgir seg enn innlater seg i kamp med fienden når de trues av omringning. - Tyskerne har ingen forsvarslinje som er virkelig forberedt bak den nåværende front. - Middelhavsområdet. Allierte fly rettet igår kraftige dagslys-angrep mot Napoli og Cagliari på Sardinia. Jernbanemål på Sicilia ble likeledes vollykket bombet. Messina på Sicilia ble angrepet av allierte bombefly igår. Fiendtlige handelskip ble en del skadet og flere fly ble skutt ned. To fly vendte ikke tilbake efter disse operasjonene. Gabes og Sousse ble også angrepet, i Sousse's havn ble flere skip truffet. 18 fiendtlige jagerfly ble skutt ned. En motorbåt på 2500 tonn og en på 700 tonn er senket. To sydgående skonnerter ble senket like utenfor den italienske kyst. - Dagen Kairokommuniké melder om operasjonene til lands i Nordafrika at patruljevirkksomheten fortsetter. Den 8. britiske arme var søndag i kontakt med fienden i grønnområdet ved Tunis. De frie franske styrker har inntatt en viktig stilling i el Kôbir-dalen. - Den 8. armés politisjef i Tripolis er i full gang med å opprette ro og orden i byen igjen. Det første han sørget for var levnetsmidler til befolkningen. Dernest tok han seg av den rettslige orden. Det ble opprettet en domstol for civile saker, som tar seg av de almindelige forscelser, og en engelsk som tar seg av forsyndelser mot okkupasjonsmakten. - Stillehavet. Japanerne har evakuert Guadalcanar-øya i Salomongruppen. De innrømmer selv at de har hatt 167000 falne og at de har fått 139 fly ødelagt. I virkeligheten er tallene meget høyere. Marineminister Knox uttalte på en pressekonferanse idag at det er tegn som tyder på at japanerne har til hensikt å evakuere hele Salomongruppen i det sydvestlige Stillehav. - En amerikansk ubåt har ødelagt en fiendtlig destroyer og har senket en hel konvoy på fire skip ved New Guinea. I Burma er Rangoon kraftig angrepet for annen gang i løpet av to døgn. Akyab ble også bombet igår. Alle fly vendte velberget tilbake. Det tyske telegrogrambyrå Transocean melder idag at ubåtbasen Lorient skal være evakuert i morgen sammen med 8 andre byer. Lorient var utsatt for sitt hittil kraftigste bombeangrep igår, og har ialt vært angrepet mer enn 50 ganger. Alle civile må ut av byen, bare de nødvendige mannskaper skal bli igjen. Premierminister Churchill ble hilst med voldsomt bifall av Underhuset. For tre dager siden vendte han tilbake til London etter sine møter med Roosevelt og İnönü og pressekonferansen i Alexandria, og har siden dag og natt vært opptatt med konferanser med sine militære ledere og statsråder. Han meddelte Underhuset at han om kort tid akter å gi en oversikt over krigssituasjonen. Som svar på spørsmål angående Storbritannias næringsmiddelsituasjon svarte premierministeren at det ingen vanskeligheter vilde by på om de fulgte de linjer som hittil var fulgt. Jeg nytter høvet, uttalte han, til å erklære at vi vil gjøre alt for å hjelpe vår store allierte i hans kamper i øst. Hitler holdt i dag en tale i sitt hovedkvarter, hvor en rekke høyerestående nazister var til stede. De tyske gaulleitere og andre høyereste ombetsmenn har neppe foretatt en reise til Russland for å overvære en tale av Hitler, og meget tyder derfor på at hans hovedkvarter ikke lenger er på russisk område.

Jeg skal idag behandle spørsmålet om hvordan den amerikanske opinion har reagert på det historiske møte i Casablanca. Selvom det har gått ondel tid siden møtet, tror jeg det vil være på sin plass, fordi det gir et interessant innblikk i amerikanernes stilling til et av de mest brennaktuelle spørsmål. Først må der konstateres at det over alt rår stor glede over selve konferansen. Man er overbevist om at der ble truffet en avgjørelse om hvor og når angrepet mot Tyskland skal sette inn i Europa. Samtidig gjør det seg dog gjeldende en viss skuffelse over at ikke mer ble offentliggjort om de resultater som ble oppnådd og de beslutninger som er fattet. Men stort sett slår en seg til tåls med at det meste som ble avgjort var av militær natur, og strategiske planer kan selvsagt ikke forkynnes på forhånd. Opinionsen er overbevist om at det som bestemtes i Casablanca var av den mest vidtrekkende natur. På dette punkt er man enig med New York Tribune når den skriver at en slik ansamling av ledende personligheter fra hæren, flåten og luftvåpenet ikke idag ville forlate sine krevende stillinger for å rådsle i ti dager om mindre viktige sammenstøt i krigen, men at det er innlysende at målet var å finne motoden for den beste innsats av de krefter som kan bryte ned nazismen i Europa. Man kan si: det som ble drøftet var invasjonen av kontinentet.

Men selvsagt har der også vært kritikk. Roosevelts motkandidat ved presidentvalget, Wendell Wilkie, holdt samme dag som kommunikeet fra møtet ble offentliggjort en kringkastningstale, der han sa: Vi er glad over at Churchill og Roosevelt har lagt planene for 1943. Men vi er skuffet over at Stalin og Chiang Kai Chek ikke deltok i forhandlingene. Vi hadde også håpet at situasjonen i Nordafrika er blitt ordnet. Kanskje vil det senere vise seg at grunnlaget for et interalliert krigsråd ble lagt i Casablanca, og at løsningen på den nordafrikanske konflikt vil komme som et resultat av møtet. I allfall er det mitt håp. - Denne kritikk uttrykkes også av den republikanske New York Herald Tribune med ordene: Det kleber noe insolvent ved Casablanca-møtet. Hvor vidtrekkende beslutninger som enn ble fattet, er det noe som mangler. Det er organiseringen av den altomfattende innsats av de fire allierte stormakter og av alle dens forbundsvekkende. Om innledningen til dette nå har funnet sted, vil eventuelt vise seg i et nytt politisk og strategisk samarbeide. - Den høyt ansette politisk uavhengige Boston-avis Christian Science Monitor slutter seg til kritikken: Det har vært en britisk-amerikansk konforanse, ikke en av de forente nasjoner. - New York Times leverer en imøtegåelse: Wilkie er av den oppfatning at Stalin ikke ville komme, fordi han ikke trodde på noen utsikt til et nærmere samarbeide. Men Stalin kunne ikke reise fra Russland på det tidspunkt. Casablanca-møtet la grunnen til det samarbeide som nå vil bli innledet mellom de fire allierte stormakter og alle de forbundne nasjoner. De viktigste de kommende militære og politiske avgjørelser. Begivenhetene får vise om det på konferansen virkelig ble lagt det solide grunnlag for fullt og helt samarbeide mellom de allierte som hele den fri verden håper på.

At møtet mellom de Gaulle og Giraud ikke førte til forsoning mellom de franske grupper i Nordafrika har vakt stor skuffelse i Washingtonkretser, som hadde håpet at fraksjonene ville finne fram til et brukbart kompromiss iallfall inntil aksjemaktene var ferdrevet fra Nordafrika. Da det ikke foreligger noen bestemte resultater fra møtet mellom de to franske ledere, fortsetter striden som før; mens man i Amerika ventet at det i det minste ble lagt et grunnlag for løsningen av konflikten.

Imidlertid fester det amerikanske folk seg sterkt ved at det eneste vilkår for fred er betingelsesløs overgivelse fra Tyskland, Italia og Japans side. Det er ikke for meg å si at den uttrykkelige prosisering av dette ved konferansens avslutning har vakt den aller største tilfredshet i Amerika. Den kjente skribent Walter Lippman ser heri den beste garanti for at utviklingen går i den riktige retning. Ingen steder i verden kan de som samarbeider med nazistene føle seg trygge. Alle hel- og halvnazistiske regimer i de okkuperte land vil være ferdige i og med fredsslutningen, de tyskinnsatte stråmannsregjeringer er betingelsesløst dømt i samme øyeblikk naziststyret faller i Tyskland. Når de undertrykte folk forstår dette, vil de også forstå at for å få være med å bygge opp igjen den fri verden, må de allerode idag på enhver tenkelig måte motarbeide fienden.

Til slutt skal jeg kort summere opp det jeg har sagt:

- 1) Den amerikanske opinion er overbevist om at Casablanca-møtet vil vise seg å ha hatt stor betydning fordi det der er blitt drøftet vidtrekkende strategiske planer som gjennomføres i år.
- 2) Det er også stor tilfredshet over at den eneste fredsforholdelse er overfallsaktens betingelsesløse overgivelse.
- 3) Det gjør seg gjeldende en viss misnøye med at der ikke er bestemt noe konkret om et mere intimt samarbeide enn hittil mellom vestmaktene, Stalin og Chiang Kai Chek.
- 4) Man er likeledes skuffet over at lederne ikke klarte å løse de politiske vanskeligheter i Nordafrika.

Men i det store og hele mener man at konferansen her understreket at det er de allierte som nå har initiativet og at dette i allerhøyeste grad vil vise seg når beslutningene fra Casablanca skal settes ut i livet.

Mappe	41
Ekspl.	20
SATF.	11
	12-43

Russland. Det russiske kommunike idag melder at russene har fortsatt fremrykkingen mot Kharkov. De rykker fram i to kolonner fra nordøst og sydøst. Den nordlige kolonne, som rykker fram fra Volsjansk, har erobret flere bebodde strøk, og står nå bare 24 km fra Kharkov ifølge siste meldinger. Den russiske kolonne som rykker fram fra sydøst har erobret Tsjugusjev, som ligger 40 km fra Kharkov. - Det rasor voldsomme kamper i og ved Kramatorskaja, på nordsiden av Donetsbasenget, hvor de tyske stillinger er sterkt truet. Russene presser på i retning mot Stalin. Syd for Donetsbasenget har russerne gått over Don øst for Rostov bare tre mil fra byen, og har avskåret de tvske jernbaneforbindelser med Rostov fra vest. Sydvest for Rostov behersker russene nå en kyststripe på 150 km langs det Asovsko hav, og de har inntatt Aktask, som ligger halvveis mellom streket ved Kortsjog Rostov. Premierminister Churchill talte ved et møte i det britiske Underhus idag. Underhusets atmosfære var ladet med spenning før Churchill holdt sin tale. Medlemmene kikket på armbåndsurene og skattet mot inngangsdøren. Pressemenn og stenografer hvesset ivrig sine pinner. Da kom statsministeren, og hans varme smil lystet opp hele galleriet fylt med jubel av det samlede Underhus begynte han å tale med noen typiske Churchillske vendinger som fikk hele Underhuset til å le som barn på kino. Men hans tale inneholdt også alvor. Noen sensasjon hadde Churchill ikke å komme med, og det hadde ingen heller ventet. Han hadde som vanlig hardt arbeid og slit å stille i vente. Han lovet at de alliertes store offensiver nå snart ville komme. De allierte nasjoners vellutrustede og veltrenede armeer lover godt for våren 1943, uttalte han. Her er noen av hovedpunktene i hans tale: Churchill begynte med å fremheve at Casablanca-konferansens viktigste formål var å engasjere fienden til lands, til sjøs og i luften så snart som mulig, og så kraftig som mulig. Før var Storbritannia og de Forente Stater fredselskende nasjoner. De var dårlig rustet og dårlig forberedt. Nå er vi to krigerske nasjoner med mektige våpen, og vi får fler og fler av dem. Oppgaven er nå å sette disse krefter i aksjon. Om krigen til sjøs sa Churchill at den tyske ubåtkrig nå holder på å mislykkes. Vi har hatt store tap til sjøs, og fienden har sinket våre planer, men i krigen mot ubåtene holder vi stand, og mer enn det. I 1943 vil Amerika bygge 13 millioner tonn, og Storbritannia 10 millioner tonn skip. Vi må overlate til fienden å gjette hvor meget senkningene blir overskredet av nybyggingen. Men jeg kan godt si at stillingen nå er definitivt forbedret, og at i det siste 6 måneder har de amerikanske, kanadiske og britiske nybygninger overgått senkningene med 1 1/4 million tonn, og at de to siste måneders tap er lavere enn de har vært på ett år. Vi vet at ingenting har vist seg bedre enn vel rustede konvoyer, når de er godt eskortert av fly. De er ubåtene overlegne. Av 3 millioner soldater, som er sendt jorden rundt i konvoyer, hittill i denne krig, er bare 1348 omkommet eller savnet. Det vil si at sjangsen for å omkomme er 1:2201. Det er en strek i regningen for Hitler at vår flåte stadig øker i styrke. Om næringsmiddel-situasjonen i Storbritannia sa statsministeren at på grunn av de allierte operasjoner i Nord-Afrika har det vært store innskrenkninger i tilførselene til Storbritannia. Men slik som tonnasjen øker vil vi ha større forsyninger ved utgangen av 1943 enn vi har nå. Om de kommende operasjoner sa Churchill at Casablanca-konferansens motto var at fienden skulle gi seg på nåde og unåde. Dette vil si at rettferdighet må utvises mot de urettferdige og skyldige. Det skal ikke bli noe igjen av nazistenes, fascistenes og japanernes angrepsvåpen når vi er ferdig med vårt verk. De allierte nasjoner har nå utarbeidet en fullstendig aksjonsplan som vil bli satt i verk i de første 9 måneder. Vi har ikke gjort noen hemmelighet av at de militære sjefene nå, som ved begynnelsen av det forrige år, er enig om at beseiringen av Hitler må gå forut for den definitive beseiringen av Japan. Når jeg ser alt hva Russland gjør i dets heltemotige kamp, så føler jeg det som en samvittighetsaksjon at alt menneskelig gjøres for å bringe hjelpen i formen av en britisk og amerikansk aksjon i Europa med den størst mulige energi, og så snart som mulig. Om Tyrkia uttalte statsminister Churchill at det ikke inngår i vår politikk å trekke Tyrkia inn i vanskeligheter. Tvert om, en katastrofe for Tyrkia vil også være en katastrofe for de allierte nasjoner. Jeg har ikke stilt noe annet krav til Tyrkia enn at de vil organisere sitt forsvar godt, og en militær delegasjon er allerede i Ankara for å bistå med oppbygningen av det tyrkiske forsvar. Om kommandoforholdene i Tunis uttalte Churchill at etterhvert som de britiske tropper kommer inn i den amerikanske sfære, kommer de under general Eisenhowers overkommando. General Alexander vil være hans nestkommanderende. Samtidig er luftmarskalk Tedder utnevnt til sjef for alle flyoperasjoner i Middelhavet. Med general Girauds samtykke er de fri franske styrker stilt under kommando av general Anderson. Den britiske admiral Andrew Cunningham er samtidig utnevnt til sjef for hele Middelhavsflåten. Jeg har all tiltro til general Eisenhower, sa statsminister Churchill, som jeg betrakter som en av de mest betydelige menn jeg har møtt. Til slutt omtalte Churchill operasjonene i luften. Det vil betale seg for oss å tape to britiske fly mot ett tysk, for å trekke dem bort fra den russiske fronten, sa han. I virkeligheten er siffrene de motsatte, det er tyskerne som mister to fly for hvert vi mister. Kampene i Middelhavsområdet. Den 8. britiske arme hadde igår kontakt med fienden øst for Ben Gardane, som ligger inne i Tunisia. Allierte fly har angrepet fiendtlige mål på Kreta og Sicilia. - I det fjerne Østen er den japanske hovedstyrke i Salamaua-området på New Guinea blitt kastet 10 km tilbake. - - Jernbanemål i Nordfrankrike ble angrepet inatt.

Rusland. Russerne har nå avskåret 4 av de 6 hovedjernbaner som går ut fra Kharkov. Tyskerne i Donetsbassenget står nå i enda større fare for å bli carringet etter russernes framstøt mot Dnjepropetrovsk og Det Asovske hav. Fredag meldtes at Lozovaja var inntatt. Denne by er et viktig jernbaneknutepunkt på linjen sørover fra Kharkov. Fra Lozovaja rykker russerne videre vestover mot Dnjepropetrovsk, og tyske forsøk på å sinke dem er slått tilbake. Igår meldtes at Krasnoarmeisk er tatt av russerne. Byen ligger vest for Stalino og sør for Kramatorsk, og med inntagelsen av denne by er tyskerens viktigste retrettlinje fra Donetsbassenget avskåret. Lenger øst har russerne erobret Vorosjilovsk og Schachty. De rykker også videre fram mot Kharkov fra sør. I Kaukasus ble Krasnodar erobret i går. Dagens russiske kommunike melder om ny framgang. 30 km nordvest for Kharkov er byen Solotjev inntatt og 20 km sørøst landsbyen Roga. 40 km sør for byen er jernbanelinjen til Lozovaja avskåret. I Donets fortsetter angrepet på en bred front, og russerne har avbrutt de tyske linjer i midtre og nedre Don-basseng på flere steder. På jernbanen fra Rostov nordover er følgende steder inntatt i dag: Novosjerkask, 30 km nordøst for Rostov, Likaaja og jernbaneknutepunktet Zverevo. - Det antall tyskere som står i fare for å bli omringet i Donetsbassenget er ikke kjent. Men en vet at 1ste panserarme er med, likeledes 4de panserarme og 17de, dessuten flere divisjoner som Hitler nylig har overført fra vest for å atabilisere en forsvarslinje. En militær medarbeider i en London-avis skriver at russernes bevegelser i Donetsbassenget er en av de dyktigste taktiske operasjoner som er utført på østfronten. Russerne har allerede tvunget en del av de tyske styrker til å trekke seg tilbake vestover, tildels i uorden. Disse bevegelser i Donetsbassenget har også innvirkning på Kharkov. Hvis russerne klarer å rykke fram til Det Asovske hav, må tyskerne bryte sammen, og en må regne med at både Kharkov og Rostov vil falle. Et tysk tilbaketog langs Dnjepr synes uunngåelig og det er mulig at russerne kommer først og splitter tyskerne ved Dnjepropetrovsk.

Flyangrep. Britiske bombefly rettet i natt 2 kraftige og konsentrerte angrep mot den tyske ubåtbasis i Lorient. Været var godt og de foreløpige meldinger fra flyverne viser at det er blitt gjort stor skade. Det er 3de gang siden årets begynnelse at Lorient er blitt angrepet. Det ble også rettet angrep mot mål i Vesttyskland og jernbaner i Frankrike. Videre ble dokkene og skip i Bnlogne og St. Malo angrepet, og Eymwyden i Nederland. Fra disse toktter savnes ingen fly.

Middelhavsområdet. Det britiske kommunike fra Kairo og det allierte hovedkvarter i Nordafrika melder om vidtrekkende alliert luftvirksomhet over Middelhavet. Amerikanske Liberator bombefly angrep i dagslys havnen i Neapel og Cetrone ved Torontobukta. 12 fiendtlige fly, hvorav 6 transportfly ble skutt ned mellom Tunis og Sicilia. Havnen i Bizerte og flyplasser i Tunis er også angrepet. Britiske landsstridsstyrker har hatt ny framgang i det sydlige Tunis i Ben Gardaneområdet hvor fienden har trukket seg tilbake. 2000 jøder som var i konsentrasjonsleir i Gjellene i Tripolis er blitt befriet av den 8de arme.

Finnland. Det er i morgen at det finske presidentvalg skal foregå og den alminnelige mening er at Ryti vil bli gjenvalgt. En følger godt med i de finske spørsmål, spesielt i Amerika hvor kritikken mot Finland er blitt skjerpet i det siste. Senator Albert Thomas har nylig uttalt: Det er klart at finnene selv ikke er oppmerksom på det spente forhold mellom deres land og Amerika. De går ut fra at vi skal fortsette med å vedlikeholde den diplomatiske forbindelse med dem. Det er tydelig at finnene tror at amerikanernes sympati for dem består uansett hvilken politikk deres regjering følger. De tar amerikanernes forståelse for finnens menneskelige tragedie for en forståelse for den politikk regjeringen opprettholder. Finnene vet at det står tyske soldater i deres land og de burde vite hva det betyr for oss. Finne burde være tilstrekkelig realistiske til å forstå hva dette innebærer. Finne deltar ikke i krigen utelukkende for å forsvare finsk territorium, men med tanke på territorial ekspansjon. Den virkelige oppgave for finnene i dag er å ta sin skjebne i sine egne hender og kaste av Tysklands åk. Den kurs de nå styrer etter kan bare føre til en katastrofe.

Nederland. Det tyskkontrollerte Skandinaviske pressebyrå melder at et medlem av den nederlandske quislingregjering, von Rabenswazi er blitt myrdet. Det er den tredje av Musserts regjering som er blitt drept i løpet av kort tid. For en tid siden ble Raydon skutt i Amsterdam, og for noen dager siden ble Seyfarth skutt.

Det fjerne østen. Amerikanske fly rettet i går et kraftig angrep mot Munda på New Georgia, som er japanernes største flybasis i Salomonområdet. Det meldes at japanerne etterlot seg store mengder krigsmateriell på Guadalcanar. På New Guinea fortsetter japanerne å trekke seg tilbake. I Burma har britiske jagerfly angrepet jernbanetransporter i den nedre/Chindwinprovinsen.

Bulgaria. Den tidligere bulgarske krigsminister, Lukov, er blitt myrdet i Sofia. Han var en av nazistenes mest fremstående agenter i Bulgaria. Han ble krigsminister i 1935 og var ivrig forkjemper for en allianse med Tyskland.

D E N N Y E N A Z I - P R O P A G A N D A

Nazistene har i den senere tid plutselig slått inn på en ny propagandaform. Det nye består i dels å innrømme tapt terreng under krigsoperasjonene, men fremforalt i å "male fanden på veggen" med hensyn til faren fra øst; om at bolsjevikene skal beherske Europa. Grunnen til dette er naturligvis den tyske retrett på alle fronter, spesielt i Russland. Vi husker tilfellet Stalingrad, hvor tyskerne lot 30000 mann forblø seg bare for å stimulere hjemmefronten; i motsetning til England, som ved Dunkerque innrømte sitt tap, men fikk evakuert omtrent like mange mann over til England. Det er også bemerkelsesverdig at tyske krigskommunikører ikke med et ord vil innrømme at 24 generaler, 2500 offiserer og over 90000 menige ble tatt til fange av russerne. Man mener nemlig at propagandaen i den tyske verden blir bedre om man later som troppene der borte kjempet til siste mann og siste patron. Men slik var det altså ikke.

Og russerne fortsetter stadig sin fremgang. Overalt langs hele den lange fronten viker tyskerne tilbake. Kommunikørene forteller om "bevegelseskrigen", og takket være den ensformige bevegelse Rommel gjorde i Afrika, vet man nå hva "bevegelseskrig" i virkeligheten er: en regulær retrett.

De ledende innen nazipartiet er sikkert ikke dummere enn at de nå forstår at slaget er tapt. Derfor legges propagandaen stort opp om faren fra Russland; en fare som nazistene mener er like stor for hele Europa, og fremforalt kanskje for Nord-Norge. Det er på dette punkt man må være oppmerksom på hvorledes nazistene nå blander kortene. Nå er det nemlig faren for Tyskland som benevnes som faren for Europa, og faren for NS som heter faren for Norge. Man blander sammen begrepene i håp om en slags medlidenhet, og fordi man tyvensynlig ennå synes å tro at Europas undertrykte og utsultede folk allikevel skal gå inn for nazismen og hjelpe til, fordi det som måtte vente oss ifall Russland vinner krigen blir enda verre. Jo da, det blir nok verre, men bare for dem som er skyld i elendigheten, bare for Nazi-Tyskland og deres hjelpere i de okkuperte land. De skal nok da få føle det.

Norge er med i krigen på den riktige siden. Med vår flåte - og etterhvert forsåvidt også mere og mere med vårt flyvåpen - gjør Norge daglig en stor og betydningsfull innsats for de allierte sak, en innsats som kanskje først og fremst kommer England til gode, men derigjennom naturligvis også de øvrige allierte. Vi kjemper altså, og blir på den vinnende side, og da behøver vi ikke å frykte for landsdelsavståelse, like lite som vi ønsker å annektere fremmed land som takk for hjelpen.

Russland har tydelig gjennom sine krigshandlinger bevist at det ikke er Norden det gjelder. I svenske, og forsåvidt også danske aviser, kan man lese at både finner og russere på Det karelske nes gjennom lengere tid har lagt for dagen uvilje til kamp. Og grunnen? Jo, rett og slett den at Finland, ifall det baktek ut av det tyske jerngrepet i tide, vil få chansen til å få sine gamle landegrensener igjen. Det er sikkert noe Russlands store allierte England og USA har forlangt. Man kan nemlig være helt overbevist om at Russland hadde satt like store styrker, like megen kraft og vilje, bak et angrep på Finland, så hadde det resultat i enda større fremgang enn de man nå har likeover tyskerne på de russiske frontene.

Våre hjemlige aviser, spesielt da nazistenes eget organ "Fritt Folk" og det nazi-dirigerte "Aftenposten", flommer over av propaganda. Men alt sammen er bare et utslag av nazistenes egen skrekke for hva som kommer når de nå begynner å tape krigen. Vi lar oss ikke skremme av nazipropagandaen, selv om det nå blir meget av den: avisene har fått ordre og minst hver tredje dag å skrive en leder om "faren fra øst". Faren fra øst, og forsåvidt også fra vest, eksisterer bare for nazistene, både de "innfødte" og de hjemlige anekatter. Det er for Tyskland og NS klokken ringer. Det er ingen fare hverken for Europa eller Norge. Husk det.

A V S T A L I N S T A L E 7/11 1942

I tilknytning til ovenstående artikkel gjengir vi idag den del av Stalins tale den 7 november 1942 som vedrører Russlands forhold til fremmede stater.

"Det er under denne krig dannet to kampforbund. Et mellom England, Sovjetunionen og USA, mot det annet forbund av Hitlerfascistene, Italia og deres forbundsfeller. Det er ubestridelig at det under denne krig er skjedd en kraftforskyvning. Det dreier seg her om to mot hverandre stående linjer: Tyskland-Italia mot England-Sovjetunionen-USA. Det er likeledes ubestridelig at de to grupperinger som står mot hverandre representerer to forskjellige aksjonsprogrammer. Den tysk-italienske gruppe kan karakteriseres med følgende punkter: Rasehat, de utvalgte nasjoners herrevelde, blodig underkastelse av andre nasjoner, og erobring av deres naturrikdommer og ressurser, undertrykkelse av de okkuperte land og utplyndring av deres nasjonaleiendom, tilintetgjørelse av de demokratiske rettig-

2.

heter og friheter.

Aksjonsprogrammet for den engelsk-sovjet-amerikanske koalisjon er: Tilintetgjørelse av rasefordommene, nasjonenes likeberettigelse og sikring av deres territoriers uantastbarhet, de treilbundne nasjoners befrielse og gjenopprettelse av deres suverenitet, retten for enhver nasjon til å rette seg etter sine egne ønsker, økonomisk hjelp til de nasjoner som lider nød, og bistand for dem til å oppnå velstand, gjenopprettelse av de demokratiske friheter og tilintetgjørelse av Hitlerregimet. Det tysk-italienske aksjonsprogram har ført til at alle de okkuperte land i Europa nærer et brennende hat til de tyske og italienske tyranner og skuder dem så godt de kan, og bare venter på det beleilige øyeblikk til å hovne seg på sine undertrykkere for den fornedrelse de har vært utsatt for og de lidelser de må utholde. I forbindelse med dette er det et karakteristisk trekk at den tysk-italienske koalisjons isolering i høy grad øker, og deres moralske og politiske reserver i Europa svinner inn og stadig mer svekkes og oppløses. På den annen side har den engelsk-sovjet-amerikanske koalisjons program hos alle okkuperte land i Europa vakt sympati for medlemmene av denne koalisjon og gjort dem beredt til å yde den understøttelse de er i stand til. Det annet karakteristiske trekk i det nåværende øyeblikk er altså at denne koalisjons moralske og politiske reserver vokser i Europa. Den er i stadig vekst og er omgitt av millioners sympati, millioner som er beredt til kamp sammen med dem mot Hitler tyranniet. Hvis man betrakter spørsmålet om styrkeforholdet under menneskeresursenes synsvinkel kommer man til den slutning at det er en ubestridelig overvekt på den sovjet-engelsk-amerikanske koalisjons side. Er denne overvekt tilstrekkelig til å seire? Det forekommer jo at ressursene kan være mange, men anvendes slett. Det er like nødvendig å ha evnen til å mobilisere disse resurser, fordele og anvende dem riktig. Er det grunn til å tvile på at denne evnen fins hos den engelsk-sovjet-amerikanske koalisjon? Det er personer som tviler på dette. Men når disse stater har vist sin evne til å mobilisere ressursene for økonomisk, kulturell og politisk oppbygging, hvilken grunn er det da til å tvile på at de ikke skulle være i stand til å mobilisere dem militært? Jeg vil si at den engelsk-sovjet-amerikanske koalisjon har alle chanser til å seire og sikkert vil seire. Noen mener at koalisjonen ikke vil seire på grunn av sine organske mangler. Etter disses mening kommer manglene av at denne koalisjon består av forskjellige elementer med ulik ideologi, og av den grunn ikke er i stand til å gjennomføre felles operasjoner mot den felles fiende. Jeg tror at også denne påstand er uriktig. Det ville være latterlig å benekte at det er forskjell mellom koalisjonsstatenes samfunnsstruktur, men umuliggjør den nødvendighet at felles angrep mot en felles fiende som vil undertrykke dem? Absolutt ikke. Koalisjonen forstår nødvendigheten av felles operasjoner for å redde mennesket fra å vende tilbake til villheten og middelalderens barbari. Skulle ikke den engelsk-sovjet-amerikanske koalisjon på dette grunnlag kunne organisere den felles kamp mot Hitlerfascismen på en tilfredsstillende måte? Jeg tror at dette kan skje. Disse personer har også urett på et annet punkt. Hvis disse personer skulle ha rett måtte man ha iaktatt at medlemmene av denne koalisjon stadig fjernet seg fra hverandre. Men det er ikke tegn til dette. Tvertimot viser kjennsgjerningene og begivenhetene at det skjer en større tilnærming mellom medlemmene av koalisjonen, og tendens til en sammenslutning til et enhetlig kampforbund. Begivenhetene under det forløpne år har levert bevis for dette. I juli ble det sluttet en overenskomst med England om felles operasjoner. Med Amerika hadde vi dengang ingen overenskomst. Under Molotovs besøk i England og Amerika ble det tatt en allianse for krigen mot Hitler og samarbeid og hjelp etter krigen. Overenskomsten med England ble sluttet for 20 år og betød et historisk vendepunkt mellom England og Sovjetunionen. I juli undertegnet USA en overenskomst på samme prihsipper til gjensidig hjelp, en avtale som betyr et alvorlig skritt fremad i forbundet mellom Amerika og Sovjetunionen. En viktig kjennsgjerning er videre Churchills besøk i Moskva, hvor det ble fastslått full gjensidig tillit mellom de to lands ledende menn. Alle disse kjennsgjerninger viser en økende tilnærming mellom Sovjetunionen, Storbritannia og USA, og sammenslutningen av dem til et kampforbund mot den tysk-italienske koalisjon. Det viser seg at tingenes logikk er riktigere enn enhver annen logikk. Sovjetunionen, England og Amerika har alle chanser til å beseire den tysk-italienske koalisjon, og den kommer uten tvil til å seire.

Vi fører en stor befrielseskrig, ikke alene men sammen med forbundsfeller, og kampen kommer til å bringe oss seier over menneskehetens fiender. På vårt banner står: Leve det engelsk-sovjet-amerikanske forbunds seier. Befrielse for Europas undertrykte folk og befrielsen av vårt fedrelands jord. Død over de tyske fascistiske røvere, deres stat, arme og nyordning i Europa.

K R O N I K K A V F I N N M O E

Overført fra Washington

De forente stater tok forleden et drastisk skritt for å mobilisere flest mulig av befolkningen i krigsindustrien, nemlig ved den såkalte "Men Over Commission". Det er offentliggjort en liste over 29 forskjellige stillinger og arbeidsgrenser som ikke er livs-

3.

1250

den skarpeste motsetning til alle de tårer og trusler som nazistene har prestert for å dekke over sine nedergang. Churchill sier ikke at det er utelukket at vi kan tape, men på den annen side er han overbevist om at vi ved seighet og iherdighet vil hale seiren i land.

New York Times skriver at de beslutninger som ble tatt i Casablanca nå er på vei til å bli virkeliggjort.

New York Herald Tribune: Churchill har gitt oss en kraftig og nøktern utgreiing om krigen. Den stemme som så åpenhertig talte til oss i 1940, har atter talt, og denne gang var stemmen preget av den tillitsfullhet som vil føre oss fram til seiren.

ROOSEVELTS KRINGKASTINGSTALE

I sin kringkastings tale 12 februar kom Roosevelt inn på den kommende invasjon i Europa. Han uttalte bl. a.: De russiske armeer er tildelt og tildeler uavbrutt fienden hårde slag i øst. Nå er det vår tur til å angripe fra vest. Fienden vil bli slått, og han vil bli slått fra så mange kanter at han aldri mer vil bli i stand til å true eller angripe sine naboer i øst eller vest, i nord eller syd. De forente nasjoners armeer vil ikke stanse før de marsjerer inn i Berlin, Rom og Tokio.

Om Nordafrika uttalte presidenten at de allierte armeer som var samlet der idag, var gått i gang med utkjempelsen av ett av de viktigste slag i denne krig. Fienden holder framdeles sine stillinger i det vestre Tunis, og han vedlikeholder forsyningslinjene over Middelhavet til tross for de store omkostninger som er forbundet med det. Grunnen til dette er at han er klar over at dersom han mister fotfestet i Nordafrika, vil følgen øyeblikkelig bli den at de allierte armeer blir frigjort for en invasjon i Europa. Vi har heller ikke et øyeblikk lagt skjul på dette og vi legger ikke skjul på at det er vår hensikt.

Roosevelt nevnte også japanerne, og opplyste at der i Casablanca ble truffet viktige beslutninger som angikk dem. Han bebudet store avgjørende slag i Det fjerne Østen med det mål å jage japanerne vekk fra China. Videre sa han at de allierte ville gå i gang med betydningsfulle operasjoner i luften over China og selve Japan. Det foreligger bestemte planer på dette punkt, og de vil snart bli virkeliggjort. "Det fører mange veier til Tokio, og vi skal ikke overse noen av dem".

Roosevelt kom inn på betydningen av møtet i Casablanca mellom de Gaulle og Giraud. Han benektet at der fremdeles besto noen dypergående uenighet, og hevdet at alle franskmenn nå var enige om målet: å befri Frankrike som lider under de nazistiske tyranners åk. Et felles mål for de kjempende allierte nasjoner er nettopp at folkene i de undertrykte land skal få igjen herredømmet over sin egen fremtid så snart de er befridd. Dette ble uttrykkelig presisert i Atlanterhavsbrevet og gjentatt i Casablanca. Det er ikke vår hensikt, og vi har aldri en gang hatt den svakeste tanke om at quislinger og laval'ere noe sted på denne klode skal få lov å bli sittende etter at krigen er endt. Tyskernes lakeier og vasaller forsøker nå å fri seg fra det uunngeelige nederlag ved å anvende alle de gamle kjente knep. Til disse fortvilte forsøk har de forente nasjoner bare ett svar: Det eneste vilkår for fred er det som ble offentliggjort etter Casablanca, fiendens fullstendige kapitulasjon. Vi vet, og fienden må også med tiden få vite, at det ikke er den alminnelige befolkning i Tyskland, Italia og Japan vi vil til livs. Men vi krever full straff for de skyldige, nemlig de barbariske lederne.

Nazistene håper nå at de kan klare å skape en misstemning mot Russland hos vestmaktene og de øvrige allierte nasjoner. Til det siste formål nytter de den forslitte plate om "den røde fare". Men dette vil ikke lykkes. Russernes mot, deres motstandsevne og den måten de har greidd å kaste angriperne tilbake på, og likeledes Stalins uomtvistelige gehl som leder av den røde arme, er ting som taler for seg selv. Alle vet godt at vi vil og må samarbeide med Russland for å knuse fienden. Og vi vet også at dette samarbeide ikke bare må gjelde under krigen, men også etter krigen for å sikre den varige fred.

Nyttårshilsen. Etter meldinger som er kommet synes Kirkedolsens hilsen å være blitt lost oppover det hele land den 17. januar. Også til våre nordligste menigheter var den nådd. Noen enkelte steder blev skrevet beslaglagt av politiet etter gudstjenesten. Professor Hallesby og Ludvig Hope blev etterpå innkalt til forhør, men nektet å avgi noen som helst forklaring. Også pastor Thomle blev hentet til forhør og hans skrivemaskin blev undersøkt. Heller ikke han vilde besvare politiets spørsmål. Politiet holdt så razzia i kontoret til N.S.K.F., forgjeves.

Den 7. august besluttet Innenriksdepartementet at formann skulde beslaglegges for Kirkedolsens folk. Den er nu iverksatt for Hallesby's, Hope's og H.E. Wisløff's vedkommende, idet disse nå har fått alle sine eiendeler registrert og beslaglagt.

Det blev også holdt razzia i Misjonsforbundet og forlaget "Ansgar", og pastor Chr. Svendsen blev arrestert. Grunnen er at pastor Svendsen hadde lett nyttårshilsenen stencileret og sendt til forskjellige medlemmer av menighetene.

Rådsmøtet. Det såkalte kirkelige rådsmøte blev holdt i Oslo 25-27 januar. Til møtet var ankommet diverse brennvin og champagne samt ekstravote på matvarer som ikke kan slettes andre. Møtet blev holdt i Domprostkontoret og blev avsluttet på Slottet hos Quisling onsdag. Flyalarm drev de høye herrer ned i Slottets kjeller hvor de underjordiske forhandlinger fortsatte. Det var avslutningsfest i Røkkosalen på Grand.

Biskopelig Sjeslag. Under "Føreren's" prosidium foregikk festen på Grand. Der var dekket til 30 og prisen blev kr. 1.188. Dertil kom 200 sigaretter og 50 sigarer samt 34 fl. original brennvin og vin. 9 fl. var dog "forsvunnet" på veien. Der var utstedt ekstravote på 12 kg kjøtt, 22 egg, hvitvins, kaffe, sukker m.m. På denne vakre og verdige måte blev det "biskopelige" rådsmøte avsluttet i god nasietisk ånd.

Utråttene til festen skal dekkes av oplysningsvesenets fond som etter Grunnloven skal brukes til "Opplýsningsens fremme og geistlighetsens bedste", og hvor Stortinget har den bevillende myndighet.

Diverset. Etterat så mange prester er blitt avskjediget, synes de lokale nasister at tiden er inne til å få flere prester avsatt. De ordførerne har fått beskjed om å kontrollere prestenes virksomhet og de nye menighetsråd ser det som sin viktigste oppgave å klage på prestene, blir myndighetene nu opptrendt med klager over prestene. Någen er at politiet nu har fått beskjed om ikke å ta det for akterlyst om enkelte prester bringer hilsener fra sine biskoper eller i mer eller mindre svovende taler uttaler sig om parti eller statsstyre. Kun der hvor det foreligger åpen fiendtlig innstilling skal politiet gripe inn.

Følgende prester er i januar arrestert av tysk politi: Finstad, Grorud - Sandvik, Vinje, Bredø Lund, Røyken - Søvdø, Vik i Sogn, Severud som blev løslatt fra Grini i november, er nu i full virksomhet igjen i sin gamle menighet Fana.

Hougsnes og Arnulf Henriksen er sluppet ut igjen fra tysk fangeenskap.

Avskjediget er: Stuve, Trondheim - Kernolius, Stavanger - Setre, Lillehammer. Forvist: Grinn, Bergen, som forbigikk klokker Eek ved nadyrden, er nu blitt forvist til straff. Han skal til en øy i Skjergården nordpå. Likeså er Freinow, som var bok menighetens kirkelige liv etterat Sandvik var forvist fra Vinje, nu forvist til Sonje. Brage Høyem, Lillehammer, er også forvist. Møll, Hølla, er forvist fra Tolomark.

Mulktert: Sogneprest Daae, Leikanger, for av rasjoneringspolitiet ilagt en bot på kr. 5.000.- for ulovlig grønnsaksalg til tyskerne.

Rask karriere: Klokker Anders Eek, Bergen, har mens han er innvilget 3 måneders permisjon som klokker, oppnådd å bli fung. "biskop" i Bjergvin, samtidig som han er "sogneprest" ved Mariakirken.

Opp og ned. "Pastor" Skadal som var blitt "kalkskapellan" i Fana er atter fjernet da han er sinnsyk. Pastor Dalen som nasistene hadde gjort til "sogneprest" i Lynsø, vilde forsøke å rotte sin stilling ved nu å nedlegge, med den følge at han atter er avskjediget.

Føllesnytte foran og omnytte. De gamle prester avskjedigede nu fort vekk og ny innsettes. Sæviðes er Haga blitt "prest" i Sør-Østerdal, Selør, Vingar og Odal prestier. Lynsø i Sør- og Midtre Gudbrandsdal prestier, og Jakob Brekke i Hadaland og Land, Valdres og Toten prestier.

Minne kan ikke gjøre sig i føllesnyttens interesse. Kst. Zwilgmeyer på Hamar har bedt om å få dobbeltvoto i Vinmonopolet. Han trengte det som biskop. Ansøkingen blev avslått.

Presten Lynsø på Lillehammer som før har prøvort å stjele av altervinen og å møte full frem til begravelse og å kaste 10 skaffer jord på listen, har nu prøvort å kaste op ved gravene i fylla.

Presten Simonson i Råde har av de siste 7 gudstjenester hatt 6 messefall. Til 5 av disse tillyste gudstjenester møtte det ingen. Til den 6. møtte det 2. Til den 7. møtte det 3. Han har i Fredrikstadvæsen rykket inn denne annonsen: "Gjeld som ikke er stiftet eller stiftes av meg personlig, betales ikke av meg. Råde 19. januar 1943. Hj. Simonson."

Manders er redd konkurransen: Prost Høyem, Lillehammer, er avskjediget "i nåde" i henhold til 65 års aldersgrensen. Han fikk bo på Lillehammer og fortsatte med sykebesøk og andakter. Men Kirken og alle kirkelige handlinger her vært stengt for ham. Stiftskapellan Manders fungerer nu som NS sogneprest der. Manders kom en dag opp til Høyem og beskyldte ham for konkurrerende virksomhet, men fikk til svar at Høyem kun gjorde hvad enhver kristen hadde rett til. Manders krevde at Høyem bare skulde sitte i sin stue og lese og hvis han følte trang til det, be, men hvis han gikk i sykebesøk eller talte på møter eller i husene, skulde Manders sørge for at han kom i fengsel. Høyem er nu forvist fra Opland fylke, og da også Setre er forvist og Jakobsen er avskjediget og syk, er nu både Lillehammer og Fåberg menigheter uten betjening av Den norske kirkes prester.

Strid om begravelser: Heller ikke de sørgende får følge sine kjære til graven uten ulovlig innblanding fra NS' side.

"Sogneprest" Andersen, Vegg, kalt "riksklokkeren" kom aftenen før en begravelse inn i sørgohuset: "Skal det være begravelse her imorgen?" "Ja". Da han så beklaget sig over at det ikke var meldt ham, ble det svart at det som skikken der var, var blitt meldt til lensmann og graver. Prest ønsket de ikke. Da før "riksklokkeren" opp i raseri og truet med at graven skulde bli kastet igjen og kirkegårdsporten stengt om det ikke blev meldt ham og han fikk forrette. "Det er første gang en prest kommer i et sørgohus på denne måte. Godkveld" var svaret han fikk. Neste dag møtte han allikevel ved graven og trengte seg fram til graven og forrettet. For gravfredens skyld blev der ikke gjort noe oppstyr fra folkets side.

I pastor Setre's sogn, Mosne, var en kone død, som Setre ofte hadde besøkt. Da sørgoandekten i hjemmet nettop var endt, kom Manders og "riksklokkeren" og storkende inn og roper høyt: "Hvad er det De gjør, hvad har De med dette å bestille". Det blev stor oppstandelse i sørgesharen og dyp forargelse. Setre viste dem der vokk, hvorpå de tiltvang seg sitteplass i likbilen til fortrængsel for Setre og noen gamle. Ved kirkegården vilde Manders tvinge sig til å forrette på tross av at begravelsen var fra Setre's sogn. Da så også mannen i sørgohuset grep inn og forlangte at Setre skulde forrette, lusket Manders endelig unna.

Samme dag Setre hadde fått avskjed blev der meldt ham en begravelse. Da han nu var forhindret fra å forrette, måtte de pårørende gå til "pastor" Lyngås og anmeldte dødsfallet. Lyngås var elskverdigheten selv inntil det gikk opp for ham at de pårørende ikke ønsket pro. Da tordnet han opp at så skulde de heller ikke få synge en salme, ikke lese eller tale et ord ved graven. Hjemmet ordnet sig med en legmann til å tale. Ved graven dukket plutselig Manders opp i ornat og vilde forrette, ellers fikk ingen tale. "Det gjør vi som vi vil med", svarte den vik. klokke Brokke. "Det får alvorlige konsekvenser for Dem!" "Det tar jeg på min kappe", svarte Brokke, og Manders måtte luske unna.

I Bergan skulde pastor Grimm forrette en begravelse. "Pastor" Bok vilde imidlertid ha den, men de pårørende fraba sig ham. Ikke desto mindre møtte Bok opp i gravkapellet med politiet, og mot de pårørendes uttrykkelige ønske tiltvang han sig med politimakt både å holde sørgotalen i strid med gjeldende lov og rett. For disse kafer synes intet å være hellig.

Ad fylkesmann Vries Hassel: Vries Hassel, som avløste ordfører Stenorsen i Akor for et år siden og som nu arbeider for å få jaget sognepresten i Vang ut av prestegården for å kjøpe den til sig, betaler ikke skredderen for uniformen han brukte i Tyskland 1941.

Vita. Karl Flatland er gårdbruker i Sauland og fhv. misjonær i Sudan. Han ble innviet til misjonær i Aalborg efter Chueh Missionsary Societys ritual. Før sin misjonærtid var han en tid på asyl som patient. Han har alltid vært sterkt ukirkelig, og ikke kirkegjenger og oppfatter dåpen nærmest symbolsk. Han heller til pinsevevnerne. Han har alltid kalt seg misjonær. De han fikk lyst til å tjene store penger på den nye tid, antok han titelen misjonsprest. Dette steg til "pastor" og endelig "sogneprest". Om utnevningen til Fyrisdal se hans kone: "Vår fører tørde ikke betro andre enn min mann å være fører i sin hjembygd". Karl Flatland tiltrådte i oktober og skal ha lønn fra 1. august. Han er beryktet for sin pengekjærlighet. I Fyrisdal kalles han ågor'arl. Han er fra før en rik mann og har i sin hjembygd oppnådd "nogortemmeren". Han er skattesnyter, og gjentagne ganger blitt grepet i å hugge i annemanns skog, og har forepøst seg på follesfløtningens tømmer i Hjartdøla. Han blev ubrukkelig i N.M.S.' tjeneste da hans helbred hindret ny utreise til Sudan og folk her hjemme ikke ville ha ham på besøk.

Hans kone, populært kalt "Julio", er en overbevist sladderkjerring og liknende. Ivrig aktiv NS. Har innehatt aktiv offentlig stilling på NS' kontor i Oslo, men sier nu at hun vil "Ofre seg for prestearbeidet".

I Fyrisdal bonytter familien Flatland sogneprest Irgens innbo, sengestøy, sølvstøy, skrivemaskin og sykler. Det sies at Flatland bruker Irgens frakk.

Nye seiermeldinger fra Russland. Få timer etterat vi hadde sendt ut vårt siste nummer meldte et russisk særkom unikke natt til mandag om en ny overveldende dobbeltseier på østfronten, nemlig erobringen av Rostov og Vorosjilovgrad. Igår kveld kom meldingen om at russerne rykker vestover i Donetz-bassenget i dets fulle bredde etter at Rostov og Vorosjilovgrad er erobret. Idag melder det russiske kommunike at tyskerne er på fullt tilbaketog i hele Donetz-bassenget for å undgå omringning, og at de etterlater seg en mengde krigsmateriell. Byttet omfatter bl.a. en mengde kanoner. Dette tyder på at tropene her ikke bare har vært dekningsstropper, men virkelige avdelinger av selve hovedstyrkene. 20 steder til i nærheten av Schachty er gjeninntatt. Krasnodon, øst for Vorosjilovgrad ble inntatt igår, Uspenka som ligger rett nord for Taganrog er tatt idag. I samme område er to jernbanestasjoner, Kolvakovo, syd for Vorosjilovgrad og Krasny Salim, NV for Rostov, gjenerobret av russerne. Vest for Likhaja er flere landsbyer okkupert. Et stort bytte falt i russernes hender, bl.a. 200 lastebiler og en mengde andre kjøretøyer. - I Krasnoarmeisk-området gjør tyskerne kraftige motangrep for å avverge omringning. - 200 lokomotiver, 500 jernbanevogner og 1500 motorkjøretøyer er falt i russernes hender. NØ og SØ for Kerkov møter russerne hard motstand fra tyskerne. Motangrepene blir delvis utført av storatroppe som er overført fra Frankrike. Russerne melder at alle motangrep er blitt slått tilbake i Tsjugujev-området, og at flere befestede fiendtlige stillinger er gjenerobret. En tysk flyplass syd for Orel er inntatt av russerne, 14 tyske fly ble ødelagt. 7 tyske transporttog er avsporet i Karkov-området av russiske guerilja-tropper. Flyangrep. Natt til igår ble Köln i Tyskland, Milano og Spezia i Italia angrepet av britiske bombefly fra Storbritania. Under angrep mot Lorient natt til søndag ble det kastet ned godt og vel 1000 tonn bomber. - Inatt var det mål i Belgia og Vest-Tyskland som var utsatt for de britiske angrep. I Nordfrankrike ble jernbanemål angrepet. Alle de britiske fly vendte tilbake til sine baser. Av 10 fiendtlige jagere som ble skutt ned i gårsdagens kamper har den norske squadron skutt ned 7. Det var britiske, norske og polske squadroner som deltok. Derved oppnådde det norske flyvåpen en av sine største suksesser. En av de norske fenriker fikk godkjent 2 nedskutte fly, 3 andre fenriker fikk godkjent 1 hver, og den norske vingefører 2 for egen regning. Foruten disse 7 nedskutte fiendtlige fly hadde den norske squadron skudet 2 fly. Alle de norske fly vendte uskadte tilbake. - J

Middelhavsområdet. Det britiske Kairo-kommunike melder idag at den 8. britiske arme har inntatt Ben Gardan i Syd Tunis. Ben Gardan er den første viktige stilling vest for grensen fra Tripolitania. - Det meldes at tyske styrker har rykket inn i den allierte forpoststilling i Gafsa, som ligger i midtre Tunisia. 11 fiendtlige fly ble skutt ned under kampene i denne område. - Palermo ble angrepet av britiske bombefly igår, bensintanker og et stort fartøy i havnen ble ødelagt. Sicilia og Syd-Italia ble også angrepet, og jernbanemål ble truffet. 2 fiendtlige fly ble skutt ned utenfor Tobruk. I Napoli ble det oppnådd fulltreffere på to skip som lå på havnen. Fiendtlige jagerfly forsøkte å hindre disse operasjoner, 4 av dem ble skutt ned. Ett av våre fly savnes fra disse operasjoner. - Havnen i Bizerte ble angrepet av amerikanske bombefly. - Det franske slagskip RICHELIEU som tidligere lå i Dakar er kommet til Amerika. Slagskipet er på 35000 tonn, og ble på overreisen eskortert av den franske krysser Montcalm på 7500 og jagerne Le Fantasque og Le Terrible. Den franske viceadmiral Fenard uttaler at det er første gang siden 1939 at en så betydelig fransk flåtestyrke ankommer til Amerika.

Nederlande Den nederlandske Quisling Mussert har i Amsterdam gitt en forordning om at alle medlemmer av den hollandske nazi-bevegelse skal bevegnes. Sir William Beveridges Socialplan ble idag tatt opp til debatt i det britiske underhus. Sir William Beveridges forslag vedrører som tidligere meldt den sociale forsyng i England og kommer med et forslag om reorganisasjon og utvidelse av det nå gjeldende system. Debatten i Underhuset idag ble fulgt med den største interesse av alle lag i det engelske folk. Arbeiderpartiets leder i Underhuset, Arthur Greenwood uttalte: Beveridges utredning har vakt en dyp og oppriktig interesse i alle deler av det britiske folk. Massearbeidsløsheten og dens problemer må løses og verdens folk skal glede seg ved sosial rettferdighet. - Om Sir Williams plan gjennomføres vil dette komme til å gi England den ledende stilling for sociale tiltak i alle folk, i alle land. - Sir John Anderson uttalte: Planens formål må være at enhver kvinne og mann og ethvert barn som trenger legghjelp må få dette fort og uten vanskeligheter.

IMORGEN, ONSDAG DEN 17. FEBRUAR, ER DE FALDNE NORDMENNENS DAG. INGEN GOD NORDMANN ER UTE ETTER KL. 18.--

Russland. De seierrike russiske armeer rykker fram uten stans etter å ha frigjort og følger nå levningene av det som inntil tirsdag var Hitlers viktigste punkt i vinterkrigen i Russland. Russerne har erobret Bozudukov, 55 km vest for Kharkov. Middagskommunikatet fra Moskva melder om stadige fremrykninger, russerne står nå 80 km vest for Kharkov. Det raser voldsomme kamper vest for byen ettersom tyskerne faller tilbake i retning av Znojpr og Poltava. Tyskerne har satt igang tallrike motangrep med tanks, infanteri og fly, men det er ikke lykket dem å stanse den russiske fremrykningen. Russerne har under disse kamper beseiret en tysk bataljon som ikke hørte med til de styrker som var i Kharkov, men som var sendt ut for å sinke det russiske fremstøt. Samtidig med fremstøtet vestover, som er rettet mot Poltava, rykker russerne også fram i nordlig retning fra Kharkov, og har inntatt byen Graivoren, 80 km nordvest for byen. Nærmere byen er en viktig jernbanestasjon frigitt, og 14 godstog, lokomotiver og en mengde materiell falt i russernes hender. Det russiske fremstøtet blir ført fram med så sterkt kraft at tyskerne har liten tid til å ødelegge sitt utstyr, og store mengder materiell faller i russernes hender. Opptelling av de svære lagre og bytte foregår fordeles i Kharkov, den siste tyske garnison fikk hverken tid til å ødelegge sine ferråd eller å sette ild på byen. I den avgjørende fase i slaget om Kharkov ble de tyske soldater i byen holdt utmanøvrert. Tyskerne ventet at hovedfremstøtet skulle komme fra syd, men helt overraskende trøngte russerne inn i byen fra nord. Utmattede SS-elitetropper ble stanset og tilintetgjort da de prøvde å unnsnippe.

SS-erne som nottopp var overført fra Frankrike ble tilintetgjort. Den beste av panserdivisjonene "Das Reich", "Adolf Hitler" og "Gross-Deutschland". - Dagens kommunikater fra den tyske overkommando melder at Kharkov er falt, 3 dager etterat russerne rykket inn i byen. - Russerne rykker fram nord for Kursk, og søker dermed truselen mot Orel. Tyskerne kan nå bare opprettholde forbindelsen mellom Orel og sin sydarm ved å ta omveien om Brjansk. I Donetsbassenget har russerne erobret det viktige jernbaneknutepunkt Slavjansk. Den røde hær hadde allerede omgått denne by, og det eneste de tyske soldater i byen oppnådde, var å forhindre russerne i å benytte jernbanen. For øvrig raser det voldsomme kamper ved Don, idet tyskerne forsøker å hindre russerne i å avskjære deres retrettvei. Russerne har hatt ny fremgang syd og vest for Vorosjilovgrad. Ved Kramatorskaja er et tysk angrep slått tilbake. I Kaukasus søker truselen mot Novorossisk. - Det tyske nyhetsbyrå Transocean dementerte i går kategorisk alle rykter om at Hitler hadde overtatt overkommandoen i øst til sine generaler. Dementiet ble sendt over de tyske kringkastingstasjoner i en rekke oversjøiske sendinger, men ikke i de tyske.

Middelhavsområdet. Den 8de britiske arme har nådd Medenine, 60 km nordvest for Ben Gadam, den første byen de tok i Tunis. Medenine er en utpost i Maretlinjen. I MidtTunis har tyskerne okkupert 3 byer som amerikanerne har evakuert. I en beretning heter det at tyskerne foretar et stort fremstøt i Tunis. I går ble de midlertidig stoppet, men idag rykker de videre fram. Det sørgeligste var at flyplassen måtte evakueres, og det er liten trøst at alle flyene og alt materiell ble brakt i sikkerhet. Selv om fienden blir stoppet, har vi liten chance til å bryte igjennom til havet. Dette betyr ikke at felttoget er brakt i alvorlig fare. Rømmels chance er ikke bedre enn den var.

Flyangrep. Det har vært angrep mot Heraklion på Kreta, og mot mål på Sicilia og Sardinia. Fly fra Malta angrep flyplasser i Tunis. Timos skriver i dag om den dominerende rolle som britiske ubåter spiller i Middelhavet. Britiske bombefly angrep i natt mål i Vest-Tyskland. Britiske marinefly ødela et mindre fløtdelig fartøy ved franskekysten. Videre er det rettet angrep mot jernbanemål i Nordfrankrike.

Det fjerne Østen, 5 japanske fartøyer er senket av allierte undervannsbåter. Japanske stillinger på New Guinea og New Britain er bombet. Fra Chungking meldes at kampene er flammert opp i gjen langs hele fronten.

England. Den britiske lordkansler understreket i en tale de alliertes faste beslutning om overføring av krigsforbrytere. Dette krav må komme i betingelsene for våpenstillstanden, og ikke ventes med til fredstraktaten. Dette kommer også til orde i en liten bok som den norske regjering nottopp har utgitt om Gestapos arbeid i Norge. Ikke bare de høyeststående personer som planlegger forbrytelsene skal straffes, men også de som har deltatt i utførelsen. Men her skal vi holde på den gamle skikk at bare den som blir kjent skyldig blir straffet. Lordkansleren nevnte også at det var ingen invasjon i Tyskland i forrige verdenskrig, så tyskerne begynte å tro at de ikke var slått. Dette vil det ikke bli tale om nå.

Norge. Det ser ut til at den norske legion er oppløst. Legionærene har vært meget misfornøyd med at tyskerne ikke holdt sine løfter om permisjon. Grunnen til denne permisjonsnektelse var at det forekom mange deserteringer under den første permisjon. Legionærene er nå overflyttet til tyske avdelinger hvor det er bedre kontroll. Det sies at Jonas Lie er i Tyskland og ventes til Norge i nær fremtid.

Alle foreldre må være oppmerksom på at det blir tatt gissler for unnyttige barn som forlater landet illegalt. Det samme gjelder offiserer og særlige grader av sjøfolk. De som blir arrestert er mannlige slektninger i rett opp- eller nedstigende linje, visstnok mellom 16 og 60 år. Statspolitiet hadde en gisselrazzia for ca. 2 måneder siden. Når neste razzia skal være er umulig å si, men de begynner da sannsynligvis med razzinger fra tiden omkring siste razzia.

PRINS HARALD FYLLER 6 ÅR 21. FEBRUAR 1943.

"Det er godt to i arveprinsen" skriver NORSK TIDNING i London som overskrift på et Torontobrev til avisen, som forteller om Kronprinsesse Märtha og prinsebarnas besøk i en norsk flygeleir i Canada. Vi hitsetter en del av brevet:

"Kronprinsesse Märtha med prinsessene Ragnhild og Astrid og arveprins Harald med følgende kom til Toronto i en uoffisiell visitt for å tilbringe noen dagers ferie på Vesle Skaugum. Etter et kort opphold i Toronto fortsatte de kongelige til Muskoka hvor flygering i leiren ble leirens store maskot, som nå var vokset til en meget stor bjørn, gjenstand for prinsebarnas største oppmerksomhet mens den satt på to ben og drakk kaka-kola og forøvrig viste seg fra sin elskverdige side. Som rimelig kan være var guttene sterkt interessert i å studere den nye arveprinsen, som de for første gang hadde anledning til å hilse på, både for å finne ut hva det måtte bo i Norges fremtidige konge, og for hva han måtte kunne vise av egenskaper som Norges fremtidige konge. Svaret kom nok så uventet den neste morgen kl. 7.30. Det var kald høst oppe på Vesle Skaugum i Canadas ødemarker, det var rim på bakken og frostrøyk over tjernene. Da kom plutselig en liten kar på fem år i badebukser løpende over frostbakken og stupte i vannet med en selvløig som ikke lot noen tvil om at dette var gammel vane. Guttene selv, som jo skulle være krigere - etter sigende av ganske bra stoff - hadde såvidt kommet seg halvt utrend i bukse og tenkte på alt annet enn badning. Det sier seg selv at prins Harald hadde satt sitt historiske merke i alles sinn som typen på en norsk gutt av hardeste støpning, og da han også forøvrig viste seg å være en 100% naturlig liten gutt med alle egenskaper til å begeistre sine omgivelser om hjerteroftene, kan man trygt si at hans opphold på Vesle Skaugum ble det lyseste minne som flygeråpnetts personell har opplevd på denne side av Atlanteren. - Prinsebarna trivdes ypperlig i det kalde klima, som minnet om Norge, og det "kvartermestre", hestene og kattene og alle de rare ting som idag rommas innfor Royal Norwegian Air Force i Canada. Prins Harald viste dessuten en levende interesse for rekruttskolens eksersis, og i sin lange blå overall og høye gummistøvler var han en stadig gjest ved siden av sersjanten og vaktet soldatens marsjering med stillingskritt og høyre om og venstre om etter alle kunstens regler. Og en kunne merke seg etter et par dager, når han håndhilste med guttene og sa god-natt, at han hadde lagt seg til en ny måte å klikke helene sammen på."

V

Vi går mot slutten av det tredje okkupasjonsår, under et stadig økende trykk, fysisk som psykisk. Ernæringsvanskene og savn på alle andre områder er mer følelige denne vinter enn noengang før, og den åndelige slitasje har sikkert for mange begynt å nærme seg grensen for hva som kan klarses. Det er menneskelig og forståelig at det under slike omstendigheter kan gjøre seg en viss utålmodighet gjeldende: hvorfor kan de ikke se å få slutt på det! - La oss da holde fast ved at det nå er større grunn enn noensinne til å se lyst på situasjonen. I de siste to-tre måneder har utviklingen på alle fronter så avgjørende svinget til vår fordel at det ikke har noe sidestykke tidligere under denne krig. For første gang kan man ut fra en helt nøktern vurdering av situasjonen virkelig si at seiren og befielsen er innefor rekkevidde, vi kan se slutten. Hvor lang tid det ennå kan ta, er det naturligvis ingen gitt å kunne si med nøyaktighet. Det kan komme til å gå meget raskt, det kan enda komme til å vare noen tid, det avhenger av mange forskjellige omstendigheter som neppe noe menneske har oversikt over idag. Men en ting kan man trygt si: krigens er gått inn i 1918-fasen. - Når vi nu har holdt alle hjemlige fronter i vår våpenløse kamp med så glimrende moral som tilfellet er, skal vi også klare den tid som er igjen - den utgjør i alle fall bare en brøkdel av den periode vi er igjennom. La oss holde ut det siste stykke, uten utålmodighet, uten klage og uten svikt. Og om vi undertiden kan bli litt irritert over tempoet, så la oss et øyeblikk tenke på hvor vi kunne ha befunnet oss idag hvis uhellet hadde vært ute. Det er kanskje ikke meget som har skilt fra en situasjon idag hvor de tyske tropper sto i Suez, i de persiske oljefelter, ved det Indiske Hav, hvor japanerne hadde tatt Australia og kanskje en vesentlig del av India, hvor tyskerne hadde erobret Kaukasus, Moskva og Leningrad og mer til.

Russland. Dagens kommunike fra Moskva melder om framgang for russerne overalt på den 1000 km lange front. I området sydvest for Kharkov står de nå bare 65 km fra Dnjopr. De har her erobret Krasnograd, øst for Poltava, og Pavlograd som ligger 65 km fra det viktige industrisentrum Dnjepropetrovsk. Tyskerne har satt igang kraftige motangrep, men er blitt slått tilbake. Det meldes om nye seire vest for Rostov, jernbanen mellom Taganrog og Staline er brutt, og tyskerne i Taganrog står i fare for å bli avskåret. I Donetsbassenget er flere tyske angrep slått tilbake. Mellom Kursk og Orel er et stort tankslag i gang. Tyskerne har her drevet sammen store motoriserte styrker. Dagens kommunike melder om russiske fremstøt fra Kursk gjennom kraftige snøstormer. De rykker også fram syd for Orel, der de har inntatt Götinja og Tomarovka. I Kaukasus rykker de fram mot det tyske bruhode vest for Krasnodar og har inntatt Slavjanskaja. Tyskernes område ved Novorossisk er ytterligere innskrenket. - Gjenerobringen av de store strekninger av Ukraina vil ha stor betydning for russernes krigsførsel. Det første som vil bli gjort i de gjenvunne områder er å forberede vårenna, og en stor mengde landbruksmaskiner og annet materiell er allerede sendt til disse distrikter.

Nordafrika. Det allierte kommunike fra Nordafrika melder at i Midt-Tunis har tyskerne nått litt framgang nord for Kasserine. Lenger nord er et tysk infanteri- og tankangrep slått tilbake. Enheter fra den 8de arme har inntatt Medonino, en utpost på Marethlinjen, halvveis til byen Mareth, og står nå ca. 2 mil fra Marethlinjens hovedbefestninger. - Fra Kairo meldes at svære amerikanske bombefly har angrepet Napoli og Cotrone. Ved Napoli ble et stort og te middelstore skip ødelagt. I Cotrone ble det kastet bomber mot en kjemisk fabrikk og mot mål i byen og havneområdet. Jagerfly fra Malta angrep mål på Sicilia. Videre ble Heraklion og andre mål på Kreta angrepet. Fra disse toktter vendte alle fly tilbake. - I en radiosending fra Kairo heter det: Dette er en viktig dag i den Nordafrikanske historie. Det er første gang kommunikøet begynner med setningen: det er ingen ting å melde fra våre landstyrker. Heretter vil meldingene om den 8de arme komme fra det allierte hovedkvarter. Den 8de armearbeider sammen med den første arme og med franskmennene og amerikanerne under felles ledelse, og meldingene vil derfor komme fra hovedkvarteret i Algerie. - Den britiske marineminister Alexander har meddelt at fra 1. sept. 1942 til 31. jan. 1943 har tyskerne og italienerne tapt 248 skip på tilsammen 626 tonn i Middelhavet. Disse senkinger er utført av britiske undervannsbåter og amerikanske fly.

Flyangrep. Det britiske luftfartsministerium har gitt nærmere enkeltheter om det store angrep på Wilhelmshafen 11. februar. Fotografier tatt fra speiderfly viser at det største ammunisjonslageret er sprengt i luften. Ammunisjonen var lagret i lange skur, og fotografiene viser at 40 av dem er forsvunnet.

Polen. Tyskerne foretar massehenrettelser i en konsentrasjonsleir. 260 polske studenter er skutt.

Norge. Olga Bjoner har vært arrestert i forbindelse med en svartebørsaffære, det gjaldt salg av stjålet brennevin. Quisling måtte selv rykke ut for å få henne på frifot igjen.

Den røde hærs 25årsdag. Over hele Storbritannia har man i dag feiret den røde hærs 25års dag. På alle de møter som ble holdt ble det lest opp et telegram fra Stalin der han på vegne av Sovjetsamveldets væpnede styrker takket Storbritannia for feiringen av den røde hærs 25års dag. Hovedmøtet ble holdt i Albert Hall i London der utenriksminister Eden holdt tale. Det var fremmøtt 5000 mennesker og programmet lå på et kunstnerisk høyt nivå. Eden begynte sin tale med å be forsamlingen reise seg og hedre de russere som var falt for sitt lands frihet. Mens forsamlingen sto opp lød en fanfare og et veldig russisk flagg ble heist. Eden nevnte at den tyske arme aldri har litt så store tap som de den røde arme påførte den ved Stalingrad, og Hitler er blitt stående overfor det tyske folk som en mann som er ansvarlig for nedslaktningen. Den røde arme har i løpet av tre måneder erobret tilbake alt det land som den måtte gi fra seg i fjor sommer. Hitler har som Napoleon funnet at det er en risiko å utfordre det russiske folk. Eden kom inn på Goebbels forsøk på å så splid mellom de allierte ved å mane fram det bolsjevikiske spøkelse. Det samme ble brukt overfor Østerrike, Tsjekkoslovakia og Polen. Nå vil han ha oss til å tro at Hitler er den europeiske sivilisasjons redningsmann. Men det er neppe trolig at noen vil akseptere Hitler i en slik rolle i det Europa som han vil sette til slavearbeid for det tyske herrefolk. Det er bare en måte denne mann man redde menneskeheten på, la ham føre den krigsmaskin han har skapt til fullstendig undergang, til skrek og advarsel for fremtiden. Men Sovjetsamveldet og Storbritannia står ikke bare som garantanter om å styrte akson. Den britisk-russiske traktat om 20 års vennskap etter krigen markerer et vendepunkt i forholdet mellom de to land. Eden endte sin tale slik: Vi hilser den røde hær og minnes dem som ofrer livet i kampon mot de fiendtlige volds- menn. Seirene ved Stalingrad, Rostov og Kharkov er oppreisningen for dem som falt. Vi ser fram til nye seire og til den endelige seier som vi skal vinne sammen.

... var besigtigelses på Vestfronten i ukene 13.-20. februar 1943.

... og de tre store byer ... Den røde armé har dermed feire sin 25 års dag ved ... Den psykologiske ...

Bortsett fra den psykologiske virkning og de enorme tap tyskerne har lidt, kvantitativt er det største motbøll er nemlig en helt uoverskuelig, har de siste seire ...

Tyskerne har selv sagt at de har tatt over dette distrikts strategiske betydning og at de driver alle krefter sine for å holde det, og da i første rekke Rostov som ...

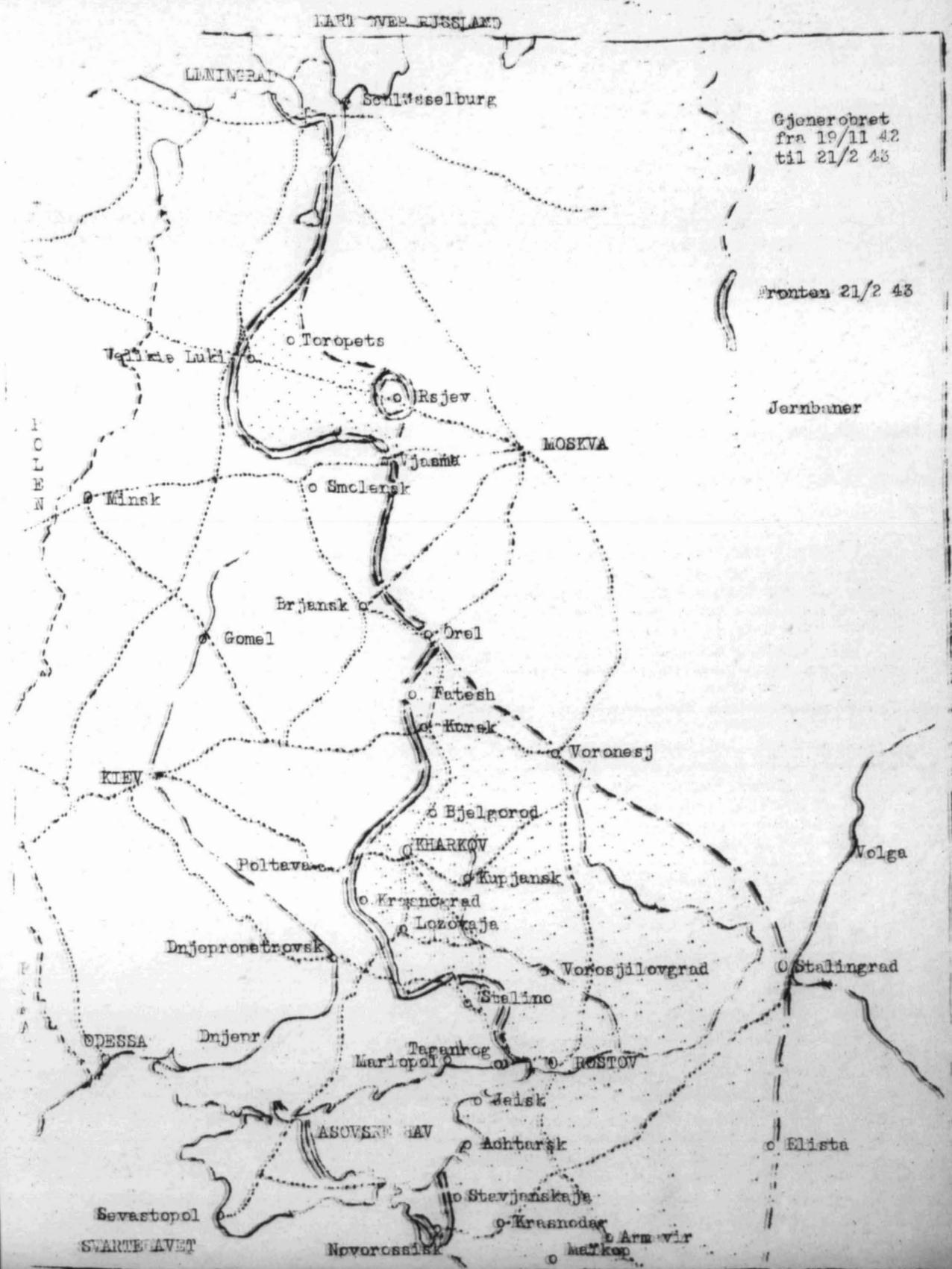
Den 11. januar var Hvervoplysningskorpset tatt, og den 12. hadde tyskerne tatt et ...

Den mest betydningsfulle seier i denne uke er imidlertid inntakelsen av Kharkov. Kharkov er hovedstaden i Ukraina, og till en viss grad ukrainsk hovedstad. Tyskerne ...

... og samtidig med Orel som en angriper både fra vest og fra syd langs ...

I Ukraina-distriktet - etter Krasnodars fall i forrige uke, Russes armé ...

(Opplyst fra Moskva 21. februar 1943)

Varsel om begivenhetene på Østfronten i uken 13.-20. februar 1943.

Operasjonene på Østfronten siste uke preges av erobringen av de tre store byer Rostov, Vorosjilovgrad og Kharkov. Den røde arme kan dermed feire sin 25 års dag ved å nå den linje hvorfra tyskerne begynte sin sommeroffensiv i 1942. Den psykologiske betydning av dette er enorm. Sommeroffensiven hadde vært uhyre kostbar både i mennesker og materiell og kun et virkelig avgjørende resultat kunne retferdiggjøre ofrene overfor det tyske folk. Når nå det hele har vært forgjeves og ofrene er mange, dobbelte gjennom den planmessige retrett, kan virkningen på hjemmefronten ikke utbli. 1918-stadiet av krigen er inntrått.

Bortsett fra den psykologiske virkning og de enorme tap tyskerne har litt, kvantmet av det erobrede materiell er nemlig ennå helt uoverskuelig, har de siste seire bragt den røde arme inn i den del av sentral-Russland som er best forsynt med jernbaner og gode veier. Under sin tilbaketrekning i fjor og i forfjor ødela russerne alt som kunne komme tyskerne til nytte, men tyskerne brukte tiden godt, og jernbanenettet var i full stand igjen kort tid etter. Tyskernes retrett er imidlertid foregått så hurtig at det ikke har lyktes tyskerne å fullbyrde ødeleggelsen slik som den tyske presse påstår. Høle og plastede tog og en mengde lokomotiver er falt i russernes hender og russiske pionertropper har allerede utbedret de forholdsvis ubetydelige skader. Betydningen av dette vidt forgrenede jernbanelnett under fortsettelsen av den røde armets fremstøt er innlysende og det vil snart vise seg i et ytterligere øket tempo av offensiven. For første gang får tyskerne selv føle virkningen av lynkrigen. De har vært gode læremestere, men elevene har vært lærenomme over all forventning.

Tyskerne har selvsagt vært fullt klart over dette distrikts strategiske betydning og satte derfor alle krefter inn for å holde det, og da i første rekke Rostov som nøkkelstilling. Byen var meget sterkt befestet, særlig på østsiden hvor elven Dons høyre bredd har en rekke høyder som behersker den motsatte side av elven, og det flate landskap østover. Et angrep fra denne side ville være uhyre kostbar, og tyskerne satte derfor sine elitetropper inn nord og syd for byen hvorfra hovedangrepet var ventet. Det kom derfor som den største overraskelse da russerne 12. februar satte hovedangrepet inn fra øst, og de fremskutte bunkerstillinger var hurtig blitt overmannet. Tyskerne flyktet over elven og skapte forvirring som minsket kanonenes virkning og ga russerne anledning til å forfølge fienden og sette seg i besiddelse av høyden på elvens vestre bredd. Det hele var gått så hurtig for seg at meldingen om nederlaget ikke nådde fram til elitetroppene i nord og syd før de selv var innviklet i kamper med kolonner som rykket frem fra Novotsjerkarsk og Ascov og som de trodde var hovedangrepet. Meldingen om nederlaget på østsiden hadde en katastrofal virkning og kort etter flyktet tyskerne inn til byens sentrum. Her utviklet det seg heftige gatekamper med tanks og panservogner som tyskerne kjørte opp i hui og hast, men motstanden var forgjeves, og tidlig om morgenen den 14. februar var Rostov helt i russernes hender.

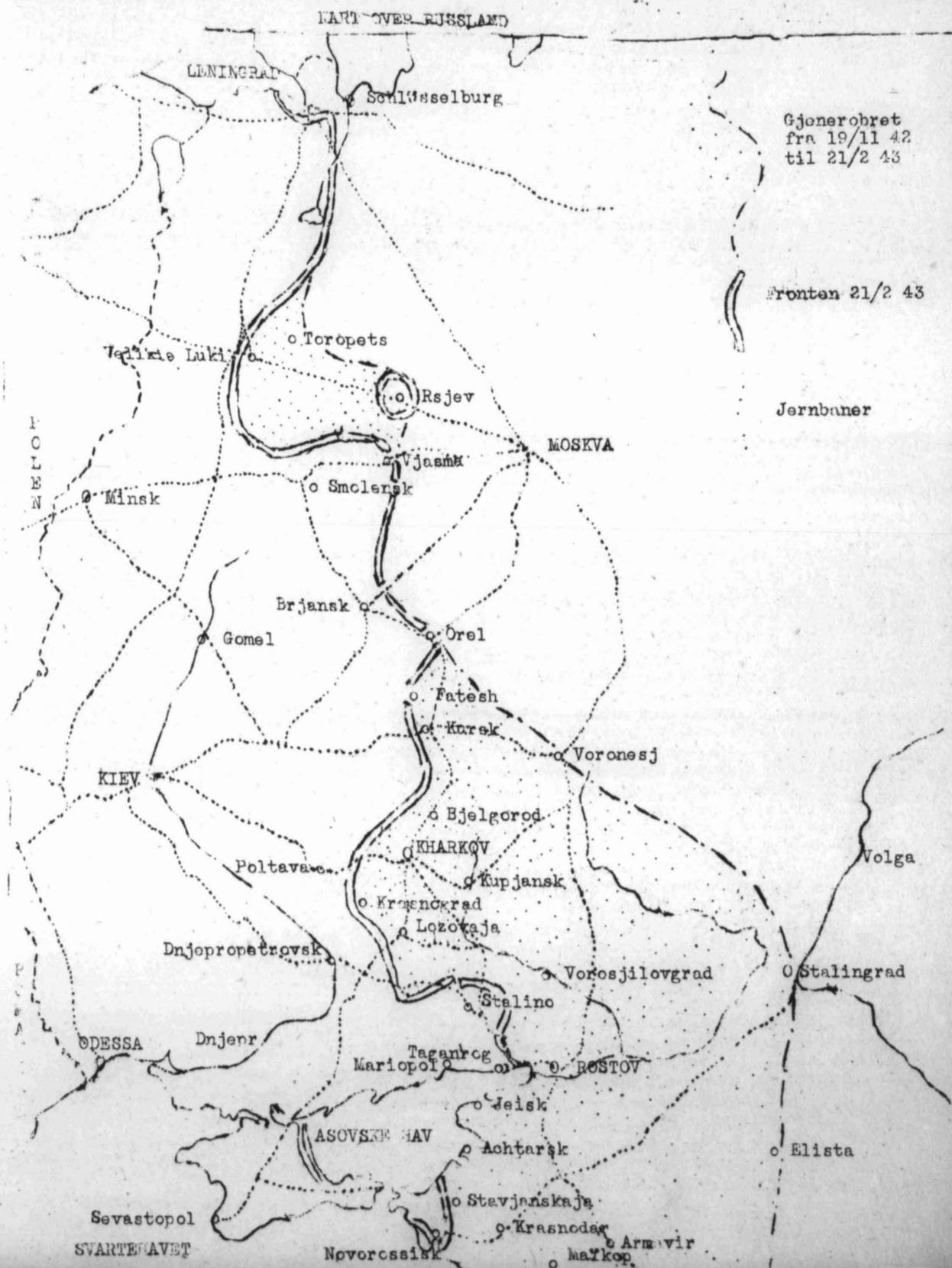
Den 10. februar var Novotsjerkarsk falt, og den 12. hadde tyskerne måttet rømme Vorosjilovgrad for å undgå komplett utslettelse av de tyske styrker i byen.

Den mest betydningsfulle seier i denne uke er imidlertid inntagelsen av Kharkov. Kharkov er hovedstaden i Ukraine, og til en viss grad sydrussernes helligdom. Tyskerne visste hvilket slag erobringen av byen ville være for det russiske folk og sparte ingenting under kampene ifjor. Erobringen kostet dem 120.000 falne, 400 panservogner og 200 tanks foruten en mengde annet materiell. Intet offer var for stort, så den tyske presse. Desto mere latterlig er forsøket nå på å redusere byens betydning. Ved byens gjen-erobring nå er tyskernes tap ennå større. Et helt korps av SS-tropper, elitetankdivisjonene Adolf Hitler og "Das Reich" og 10 divisjoner av friske tropper overført fra Frankrike i november ifjor er blitt totalt tilintetgjort. Den russiske arme angrep fra tre sider samtidig, og under ledelse av general Moskolenko kjempet de i uavbrutte bølger geg igjennom de tre befestede linjer som omgav byen. Resten av de tyske forsvarere ble drevet inn til byens sentrum, og måtte derfra flykte ved hjelp av en eneste jernbane vestover de ennå hadde til sin rådighet. At tre jernbanetog fulllastede med soldater og materiell falt i russernes hender tyder på at tyskernes ret rett var totalt planløs og panikkartet.

Og nå fortsetter offensiven stadig vestover langs de 2 jernbanelinjer til Poltava og Dnjepropetrovsk og samtidig mot Orel som nå angripes både fra øst og fra syd langs jernbanelønnen Kursk-Orel.

I Kuban-distriktet, etter Krasnodars fall i forrige uke, innsnevres stadig det lille område som tyskerne ennå holder. De retirerende styrker setter i stadig større hinder over Kurtsj-stredet og det er nå et spørsmål om dager før hele området er renset for tyskere. Etter 4 måneders uavbrutte kamper har offensiven fremdeles sin fulle slagkraft, og intet tyder på at den vil minske før det endelige mål er nådd og tyskerne er drevet ut av landet.

(Overført fra Moskva 21 februar 1943)

Nr. 25.

Tirsdag 23 februar 1943 kl. 18.30.

Den røde armés 25 års dag. Stalin sendte i Moskva idag ut en dagsordre i anledning av den røde armés 25 års dag, der han gir nærmere enkeltheter om de seire som er vunnne og gir forklaring om Russlands nærmeste strategiske mål. - Om de tyske tap i Russland opplyste Stalin i sin dagsordre at siden tyskerne begynte sin invasjon i øst er over 4 millioner tyske soldater blitt drept, mens de rumenske, italienske og ungarske armeer er blitt fullstendig revet opp. Under de første få måneder av den nåværende vinteroffensiv er 700.000 tyskere blitt drept og 300.000 tatt til fange. 112 fiendtlige divisjoner er blitt ødelagt. I samme tidsrum har tyskerne tapt 7.000 tanks, 4.000 fly og 17.000 kanoner. - Den røde armés strategiske mål, uttalte Stalin, er ikke bare å drive fienden ut av landet, men også å omringe og tilintetgjøre ham hvis han nekter å legge våpnene ned. - I sin dagsordre fremholdt Stalin videre at det svakesteste punkt i den tyske arme - dens største svakhet - er mangelen på reservetropper. Selvom tyskerne ved tvang kan skaffe seg den arbeidshjelp de trenger, tar det lang tid før disse tropper kan bli samlet og trenet. - Og tiden står ikke stille. - I løpet av 20 krigsmåneder er den røde arme blitt en i høyeste grad trenet arme. - Tyskerne undervurderer sine fiender og overvurderer egen styrke. Deres taktikk mangler originalitet, de blir hjelpeløse når de støter på motgang. - Ikke desto mindre har den røde arme en hård knupp foran sig, og så lenge det ikke er en annen front i Europa, vil byrdene utelukkende falle på den røde arme. - Tyskerne har lidt katastrofale tap, og Tyskland blir mere og mere utmattet, mens russerne stadig kan sette nye folk inn. Vi klarte å bringe vending i krigen, og det er takket være de russiske arbeideres uegennyttige slit. Vår produksjon av tanks, fly og kanoner er blitt øket i løpet av krigen ved hjelp av vår fagfolks og våre arbeideres innsats. Slik vil det fortsette helt til seiren er vunnet. - Stalin oppfordret til slutt i sin dagsorden til å øke gerilgavirksomheten bak fiendens linjer etterhvert som han trekker seg tilbake. - Roosevelt har sendt en hilson til Stalin i anledning av 25-års dagen for den røde arme der han uttrykker det amerikanske folks beundring for den russiske hær og det russiske folk. - Chiang Kai-sjek uttaler i sin hyldest til den røde hær: Jeg er overveldet av alle de seire russerne har vunnet og er overbevist om at Russland og Kina vil komme til å øke samarbeidet etter krigen. - Det norske sjømannsforbund har sendt sin hyldest fra den norske handelsflåte til de russiske arbeiderne. - Den amerikanske visepresident Henry Agar Wallace uttalte igår, at tyskerne vilde være slått i løpet av 1943 hvis det amerikanske og det engelske folk tar i på samme måte som det russiske har gjort. - Lord Beaverbrook forlangte i Overhuset igår at en ny front ble opprettet. Jeg er ikke kommunist, uttalte Lord Beaverbrook, jeg er tvertom kapitalist, men ikke desto mindre må det innrømmes at den røde arme har vist en storslått sårsvilje og har vunnet store seire for den felles sak som ikke kan sammenlignes med de andres innsats.

President Kalinin har tatt imot Kong Georgs tilbud om å gi et æreshverv til Stalingrad som tegn på våpenbrorskapet mellom det britiske og det russiske folk, og har uttrykt sin takk.

Krigsoperasjonene i Russland fortsetter med framgang for russerne. De siste to dagers kovjetrussiske kommunikeer melder om framgang på sørfronten. Den røde arme har rykket lenger frem i den midtre del av Donetz-bassenget, hvor tyskerne gjør voldsom motstand. Syd for Kranatorskaja har russerne ved et overraskelsesangrep erobret et stort sted, og den tyske garnison her ble fullstendig utslottet. - Den midtre del av fronten her har gjort sterkast motstand idet den har forsøkt å dekke ned nedre flanke etterhvert som denne trekker seg lenger tilbake. - Både vest for Kharkov og i området ved Kursk gjør den russiske offensiv framgang. Et jernbanestod NV for Kharkov er gjenerobret, og ved Kursk har russerne framgang både vest og nord for byen. Mellom Kursk og Orel er det også inntatt en rekke sterkt befestede stillinger. Tyskerne trekker seg tilbake for å undgå omringning. - I Kaukasus blir ringen om Novorossisk og Taman-halvøya stadig mindre. Russerne står 40 km fra Novorossisk, og stadig nye fremstøt pågår.

Nordafrika. I Midt-Tunisia har britiske og amerikanske tanks og infanteri-avdelinger stanset sterke fiendtlige angrep. I løpet av de siste få dager er flere fiendtlige ta ødelagt og mango er skadet. - 2 fiendtlige forsyningskip er senket i Middelhavet, og et er skutt i brann. 3 fiendtlige fly er skutt ned. 11 egne savnes fra operasjonstil lands og til vanns i Middelhavsområdet. Det allierte kommunike meldte igår at 15 fiendtlige skip er blitt senket av ubåter eller fly i Middelhavet.

Det britiske admiralitetet melder at SEMIFIRE er gått tapt. Amerikanerne melder tap av to troppetransportskip. På det ene var 600 av 900 mann enten mistet livet eller savnos, på det annet er 250 av 500 menneskelig gått tapt.

HVOR LENGE VARER KRIGEN ? Av Stoin Orre.

Denne krigen er kaldt maskinenes og fabrikkenes krig. Rommels nodorlag i Egypt har vist at selv tyske elitesoldater ledet av Tysklands dyktigste felthorror blir slått når de må kjempe mot tropper som er like godt eller bedre rustet. Når en unntar italienernes nodorlag mot grekerne har hittil alle angrep lyktes såfremt angriperen, på solve slagfultet, har vært overlegen med fly, tanks og kanoner.

I krigenes første år var aksestatene fullstendig overlegne mht. våpenmateriale. Først i midten av 1942 nådde de allierte våpenparitet. Nå er de alliertes våpenproduksjon minst dobbelt så stor som aksemaktens, og i løpet av 1943 vil den sannsynligvis bli 3 ganger så stor. Også i antall soldater har de allierte allerede en stor overvikt, og også den vokser for hver måned som går. De allierte vil allerede i mars-april 1943 ha en våpenoverlegenhet som er større enn den aksemaktene noensinne har hatt. De allierte har dermed vunnet "fabrikkenes krig". Dessuten lider samtlige aksestater under stadig økende forsyningsvansker med mat og klær. De ledende personligheter i den tyske og sivilforvaltning er forlenget på det rone med et aksens våpenproduksjon nå er fallende, mens den er sterkt stigende i de allierte land. De vet at det er bluff når den tyske propaganda hevder at tiden arbeider for aksemaktene.

Stortyskland hadde i 1942 omlag 4 millioner soldater i Russland. Disse soldater måtte vinteren 1941-42 forsvare en frontlinje på omlag 4000 km. Denne vinter har Stortyskland bare omlag 3 millioner soldater i Russland, og den frontlinje de skal forsvare var nesten 6000 km. Hitler har selv sagt at vinterkampene i 1941-42 holdt på å ende med en katastrofe. Vinteren 1941-42 var usodvanlig kald, og de tyske soldater ble i år sagt å være langt bedre utrustet. De russiske tropper har dessuten utvilsomt hatt store tap. Likefullt er tyskernes vansker i Russland langt større enn ifjor. Deres strategiske posisjon er i år så uendelig meget dårligere.

I Nordafrika er også tyskernes posisjoner ytterst truet. Rommels tropper har lidt et avgjørende nederlag, og i Tunis har tyskerne liten chance til å stå imot det engelsk-amerikanske trykk. I løpet av kort tid vil de allierte også i Tunis være aksens overlegen i fly, såvel som i tanks, kanoner og soldater. Selv i Tyskland regner man med at de vil bli kastet ut av Afrika i løpet av de nærmeste måneder.

Så snart aksens er kastet ut av Afrika, må den regne med en invasjon i et eller flere av Middelhavslandene. Ikke mindre enn tre allierte armeer står de ferdige til et angrep på Sydeuropa; den niende og tiende britiske arme - nå i Syria og Irak - den åttende engelske arme - nå i Tripolis og Tunis, og den første engelske arme og de amerikanske og franske tropper - nå i Alger og Tunis. Disse tre armeer teller sannsynligvis omlag en million mann. Likevel er denne styrke bare en liten del av den engelsk-amerikanske arme som står i England og på Island. På disse øyer er der nå ca. 3 millioner fullt utrustede soldater. Senest til våren ventes en innsats også av denne arme, som omfatter de angelsaksiske makters hovedstyrke. Til å møte denne hær, som sannsynligvis vil bli satt inn i vest- og nord-Europa har aksens i høyden mellom 1 og 1 1/2 million mann.

Selv om det skulle lykkes Hitler å få det tyske folk til å kjempe til siste slutt er det lit trolig at Tyskland vil makte å holde frontene mot enn dette året ut. I alle de tyske forbundsland er krigstrettheten allerede stor. Det lår med bestemt sies såvel i Italia, Ungarn, Romania og Bulgaria ønsker de fleste nå fred. Det er de tyske tropper og det tyske gestapo som holder vasallstatene sammen.

Også i Tyskland er krigstrettheten stor. De fleste skjønner at krigen er tapt og at med Hitler som leder kan de ikke få noen som helst fred. Alle tyskere vet hva USA er for noe. De vet også at krigen mot Sovjetrusland har vært et katastrofalt mistak. De vil sikkert også forstå at Hitler har hatt en høyst uheldig hnd som overgeneral. De vet også at krigen har vært ført slik i Østeuropa, at skipper polakker og russene inn i Tyskland må de sone for alt de har gjort. En engelsk og helst en amerikansk besettelse av Tyskland står for mange ledende tyskere allerede i dag som en ønskedrøm. Etterhvert som det går opp for visse snøvre, men mektige krefter i det tyske folk at de har å volge mellom en delvis angelsaksisk eller en helt russisk besettelse av Tyskland, vil de ønske å få fred mens de ennå kan holde østfronten. Utvilsomt er det allerede nå sterke krefter i arbeide innen Tyskland, som ønsker å kvitte seg med Hitler og så slutte fred før Tyskland er militært slått. Skulle disse krefter lykkes, kan et fredstilbud fra Tyskland komme like fort og uventet som i 1918.

Er Stortyskland knust vil det være en lett sak å ta Japan. Japans største svakhet er dets mangel på handelsskip. Dessuten er det svært sårbart for bombing. Ved sin sjøovermakt og ved å bombe Japan fra baser i Kina og Sibir, kan Japan sannsynligvis knokkes uten noen større innsats av hærkraft. Det vil kunne ta et års tid, muligens to.

En snødom om krigen varighet kan ha en mening som en sammenfatning av alle kjente faktorer som spiller med, men kan naturligvis ikke ta med i regningen ukjente momenter som plutselig kan gjøre seg gjeldende. På grunnlag av situasjonen idag, så vidt man kjenner den, kan man si: Krigen mot Stortyskland kan ventes avsluttet innen utgangen av 1943, krigen mot Japan innen utgangen av 1945.

Bedes lest med eftertanke.

Juliaahl av Joh. Kallstad
13/3-43
Mappe 41
Ekspl. 3/4/2
O.V. 1943
Jfr.

Nr. 26. Fredag 26 februar 1943. 3728

NYE NAZISTISKE MAKTTOVE OGREP. Loven om nasjonal arbeidsinnsats.

Ved et "norsk-tysk" møte i Klingenberg kino mandag kveld forkynnte Vidkun Quisling den nye lov om "nasjonal arbeidsinnsats" som et kjernepunkt i Nasjonal Samlings program. I følge norsk nazistisk hold er loven utgått ved norsk initiativ. Denne påstanden er så meget mer mistenkelig som tilsvarende lover er innført i de fleste okkuperte land i Europa. I Holland forklarer således den tyske statholder Seiss Inguart at Tyskland står oppe i den totale krig, og at man derfor også må samle Europas totale arbeidskraft. I Tsjekkoslovakia har man foretatt lignende mobiliseringer av arbeidskraften som i Tyskland. I Londonradion har statsråd Prokop Maxa oppfordret tsjekkene til i størst mulig utstrekning å motsette seg disse tiltak.

Som en motsetning til Quislings svade om "nasjonal selvoppholdelse" hitsotter vi følgende nøkterne melding fra Svenska Dagbladet for 18. februar: "Fra Oslo meddeles at den økonomiske avdeling av Rikskommisariatet som står under ledelse av SS-leder og senator Carlo Otte har mottatt instruksjoner fra Berlin om utvikling og mobilisering av den norske arbeidskraften.

Mobiliseringen skal i prinsippet følge de retningslinjer som er utarbeidet i Tyskland og i de andre okkuperte land. Forberedende konferanser har allerede funnet sted med Wehrwirtschaftsstab ved Generaloutnant Winzer og Organisations Tedt under ledelse av Generalarbeidsfører Bohmann.

Man regner med at norske representanter for næringslivet og arbeidsformidlingskontorene allerede i neste uke vil bli innkalt for å få informasjon om det nye tyske arbeidsprogrammet. På grunn av Norges utsatte strategiske stilling og tyskernes ønske om ikke ytterligere unødig å tilspisse de indre motsetninger, regner man imidlertid med at tyskerne foreløpig ikke vil søke å gjennomføre den nye arbeidsmobiliseringen med trusel om standrett og dødsstraff, som de allerede har gjort i andre okkuperte land."

Kommentarer til arbeidsmobiliseringen av Torvald Øksnevad, 24/2/43.

Jeg satt og hørte på det som foregikk i Klingenberg kino mandag kveld, som jeg for noen dager siden lyttet til møtet i Spertspalast i Berlin. Det var to helt parallele forestillinger. Gæbbels hadde innkalt en forsamling som han anså for meget representativ for det tyske folk, blant dem som ble nevnt var Kirsten Heiberg og andre mer eller mindre kjente aktører. Gæbbels rettet 10 spørsmål til sine tilhørere, og de svarte spontant. Men verden er mindre interessert i svarene enn i spørsmålene. Disse inneholdt to alternativer: faneflukt eller en siste desperat anstrængelse. Tyskland har ikke direkte slått inn på selvoppgivelses vei, vi vet det, men veien går like inn i desperasjonen. Hitler har ført det tyske folk i fordervelsen, og nå vil han trekke flest mulig med seg i undergangen.

Sendingen fra møtet i Klingenberg begynte med at det ble spilt tyske marsjer. Så kom en tysk hallowann og annenserte at det var "die deutsche Sendung in Norwegen". Han ga ordet til herr "Vogelsang", og Fuglesang ga det videre til Quisling, eller "der Hassableiter" som tyskerne kaller ham. Etter Terbovens tale spiltes så Deutschland über alles, Horst Wessel-sangen og tilslutt Ja, vi elsker. Det var tydelig å høre at det var mest tyskere i salen. "Der Hassableiter" ble hilst med spredte heil- og sæl-rop, mens Terbovens tale stadig ble avbrutt av stormende bifall.

Quisling talte om bolsjevismen og Terboven talte om bolsjevismen. Den første gjør krav på en viss sakkunnskap om emnet. Den annen slo fast at en eneste mann, der Führer, Adolf Hitler, hadde sett denne fare før alle andre. Med livlige farver utmalte Terboven "Det asiatiske menneske", hvilket i hans munn betyr russerne og ikke for eks. japanerne. Mot faren fra øst måtte alle reise seg, alle germaner og tilhengere av "de urgermanske begreper om menneskerettigheter og sivilisasjon".

Quisling har nå utstedt en lov som skal tvinge det norske folk til å komme sine "beskyttere" til unnsetning i deres ytterste nød. Alle skal arbeide for Tyskland, og en særlig oppgave er bestemt til det norske folk i det store germanske folkefelleskap. Norge skal få lavere levestandard enn den folket selv har vist at det kan arbeide seg opp til. Terboven har fra første stund satt opp dette mål for Norges innlemmelse i forbundet: Norge skal arbeide for Tyskland. Dette er målet, og Terboven overlater til forrederne å finne midlene. Arbeidsmobiliseringen gjelder arbeidslivet, men formålet er å hjelpe Tyskland til å avverge undergangen i Russland. Bak forrederne står Tyskland og hele det tyske folks autoritet.

På randen av avgrunnen spiller det tyske folk et meget høyt spill. Det søker å gi det utseende av at russerne i sin kamp i det mest kritiske avsnitt av sin historie har hele det europeiske kontinent imot seg.

Norge har aldri hatt, og har ikke i dag, noe utestående med Sovjetsanveldet. Russlands vennlige holdning overfor Norge har bl. a. gitt seg til kjenne ved at den russiske sendemann hos den norske regjering er gitt rang av ambassadør. Det samme er tilfelle med

den norske sendemann i Russland. Våre sjømenn setter livet inn ombord på vår store flåte for å holde de alliertes tilførselsveier til Russland åpne. Vi vet at Sovjet-samveldet vil tre fram for Norges gjenreisning som et selvstendig folk ved siden av Russland og de allierte. Og Sovjetsamveldet har tiltrådt de høytidelige allierte erklæringer om fredsmålene, som i første rekke garanterer vårt lands integritet.

Hitler håper at "bolsjevikspøkelset" skal så splid mellom de allierte og bringe noen av dem over på hans side. Men her forregner han seg. Selv vasallstatene søker å redde seg ut av krigen med Russland jo før jo heller. Hitler kan forhale sitt nederlag, men desto større blir hans historiske forbrytelser.

Blant de brev jeg har fått fra ukjente landsmenn er det ikke noe som virker mere gripende enn et jeg har mottatt fra en norsk arbeider som er knyttet til et verksted som arbeider for tyskerne. Jeg forstår hans fortvilelse, og at mange er i hans stilling.

Og nå står alle voksne menn og kvinner i Norge på terskelen til nye menneskelige tragedier. Hvert dagsverk ydet fienden betyr en utsettelse av befrielsen. Nordmenn i Norge må best vite hvordan hver enkelt kan og bør forholde seg i en gitt situasjon. Ingen nordmann vil krøve det umulige, men han vil sondre mellom dem som tenker og handler som ansvarsbevisste nordmenn og dem som letter arbeidet for fienden og faller de beste av våre i ryggen. Ett er sikkert: det er det ytterste middel tyskerne og forrederne har grepet til, og det er frykten for nederlaget som har drevet dem til det.

Hvordan skal vi forholde oss til mobiliseringen?

Den norske hjemmefront må selv bestemme hvordan den vil forholde seg til arbeidsmobiliseringen. Den norske regjering har tidligere bare gitt én retningslinje for hvordan vi skal forholde oss til okkupasjonsmaktens overgrep: la dere ikke provosere! Dette gjelder også når okkupasjonsmaktens oppdrag blir gjennomført av dens norske drabantene. Vi gjentar at Norge er i krig med Tyskland. Regjeringen Quisling er innsatt av okkupasjonsmakten med mandat fra denne, og regjeringens maktområde er derfor ikke større enn okkupasjonsmaktens. Okkupasjonsmaktens makt er begrenset i Haagerkonvensjonen, hvis artikkel 43 lyder:

Når den lovmessige makt faktisk er gått over til okkupasjonsmakten, skal denne ta enhver forholdsregel, som berer på ham, for såvidt mulig å gjenopprette og sikre den offentlige orden og det offentlige liv; okkupasjonsmakten skal herunder respektere de lover som gjelder i landet, med mindre der foreligger absolutte hindringer derfor.

Regjeringen Quislings lover og forordninger er med andre ord uforenlige med folkerettsens klare ord, såfremt de går ut over det maktområde som er bestemt i art. 43. Når det gjelder den lov om nasjonal arbeidsinnsats som okkupasjonsmakten gjennom regjeringen Quisling har forordnet i Norge kommer selvfølgelig Haager-konvensjonens art. 43 også til anvendelse, men også art. 52, som lyder:

Ytelser in natura og tjenester kan kun fordres av kommuner og innvånere når det er til okkupasjonsmaktens behov. De skal stå i forhold til landets hjelpekilder og skal ikke være av den natur at de innebærer forpliktelser for befolkningen til å ta del i krigsoperasjoner mot fedrelandet. - Ytelser og tjenester kan kun fordres med lovlige bemyndigelse av den som kommanderer på vedkommende besatte sted. - Ytelser in natura skal såvidt mulig betales kontant; hvis dette ikke kan gjøres, skal de bekreftes ved kvitteringer, og de skyldige summer betales snarest mulig.

De retningslinjer det norske folk bør følge når det gjelder arbeidsmobiliseringen er angitt i folkerettsens ord. Parolen til oss alle blir at alle tjenester som er av den natur at de innebærer forpliktelser for befolkningen til å ta del i krigsoperasjoner mot fedrelandet skal nektes, likesom tjenesten utenfor landets grenser skal nektes, med henvisning til Haager-konvensjonens klare bestemmelser, som er underskrevet av Tyskland. Når det gjelder annet arbeid, gjelder det at vi handler som ansvarsbevisste nordmenn.

Svenske kommentarer: Quislings forordning er blitt kritisert i den svenske presse. Svenska Dagbladet skriver torsdag at det er sikkert at det norske folk vil sette seg imot forordningen. Erfaringen viser at tvangsarbeid er kostbart og dårlig, skriver avisene, og dette vil bli erfart når resultatene en gang skal offentliggjøres.

De viktigste nyhetene torsdag kl. 18,30: Fra Nordafrika meldes at de britiske og amerikanske styrker forsetter å drive fienden tilbake i nærheten av Kasserino i Middeltunisia. De fiendtlige kolonner blir stadig angrepet fra luften ettersom de trekker seg tilbake. Russiske styrker forsetter fremrykkingen vest for Kursk og Kharkov på en bred front. Det pågår bitre kamper i Donetsbassenget der kraftige tyske motangrep er slått tilbake. Ved Tsjernobyl har den røde arme skutt en kile i de tyske stillinger, og står nå 60 km fra Mariupol. Ubåtbasen i Wilhelmshafen ble kraftig bombet natt til torsdag. Ingen gikk tapt. - Den britiske krigsminister uttalte i Storbritannia idag at de kanadiske soldater i Storbritannia skal ikke behøve å vente lenge før de kommer i kamp med fienden. I Burma har allierte landgangsstyrker gjort et vellykket tokt mot fiendtlige stillinger ved Kyaukse, omlag 94 km SØ for Akyab.

Flyangrep. Britiske bombefly angrep i går natt mål i Vesttyskland og la ut miner i fiendtlige farvann. Britiske og amerikanske bombefly, deriblant flyvende festninger, har nå utført et 56 timers sammenhengende bombeangrep mot mål i Tyskland og i vest. Amerikanske fly bombet den tyske ubåtbase i Brest. De møtte liten motstand. Britiske fly angrep dokkene og skip ved Dunkerque og en tysk flyplass i nærheten av Cherbourg. 2 tyske fly ble skutt ned ved Dunkerque. Natt til i går ble det rettet kraftige angrep mot Köln. Fredag angrep amerikanske fly Wilhelmshafen og britiske fly mål i Nordfrankrike. Natt til fredag ble Wurnberg angrepet. - En avis skriver at denne intense bombing muligens kan betraktes som innledning til virkelige invasjonforberedelser.

Nordafrika. Dagens kommunike fra Middeltunisia melder at Kasserino-passet er gjenopprettet og de allierte styrker fortsetter vestover. De fiendtlige styrker trekker seg tilbake i retning av Gafsa. Det kjempes fremdeles ved Medjez el Bab. I dette område har de franske styrker slått tilbake et tysk angrep. I det sydøstlige Tunisia står nå general Montgomery umiddelbart sør for Marethlinjen. De nye stillinger ble inntatt uten alvorlig motstand fra fiendens side. Det meldes om britisk artilleri- og flyvirksomhet mot Marethlinjen, likesom patruljertroppers aktivitet. Det er sannsynlig at fiendtlige tropper i stort antall befinner seg i Marethlinjen. - Britiske fly fra Malta har angrepet mål på Sicilia. 2 fiendtlige fly ble skutt ned.

Russland. Dagens russiske kommunike melder en heftige kamper i Donetsbassenget. Tyskerne gjør voldsomme motangrep for å forsøke å stanse det russiske press mot Dnjepr. Sydvest for Kranatorskaja er et kraftig tysk angrep slått tilbake, og en mongde materiell falt i russernes hender. De tok 20 tyske tog og 30 forsyningslagre. Dagens tyske kommunike hevder at Kranatorskaja og Lozovaja er gjenopprettet av tyskerne, men det foreligger ingen bekreftelse på meldingen fra russisk hold. Ved Vorozjilovgrad og vest for Rostov fortsetter russernes fremgang, likeså vest for Kharkov og Kurek. Nord for Kursk øker truselen mot Orel. I dette område er flere landsbyer erobret tilbake av russerne. Ved Saporosje, sørvest for Djeppropjetrovsk, er 18 tyske fly ødelagt på bakken. Lengst i nord har russiske guerrillastyrker utryddet en finsk avdeling.

I Kaukasus er 4 landsbyer gjenopprettet. - I dag er det 100 dager siden den russiske offensiven begynte. I løpet av disse dagene er tyskeres 6te arme ved Stalingrad tilintetgjort, de tyske fremstøt mot de kaukasiske oljekilder er drevet tilbake og tyskerne er drevet tilbake over Don og Donets, og befinner seg nå ca. 50 km fra Dnjep. Stalingrad, Rostov, Kharkov og Kursk og mange andre viktige byer er erobret, og det er store åpninger i den tyske vinterlinjen. - En krigskorrespondent forteller at tyskerne deporterte over 100.000 menn og kvinner fra Kharkov. En russisk lærerinne, Nina Pokalova, forteller at dagen etter at Kharkov var erobret av tyskerne ble befolkningen bedt om å møte opp på torget. Da de kom dit, var likene av 6 drepte russere hengt opp. Det fortsatte i de nærmeste dagene, og fra mange bygninger hang døde mennesker. - Den russiske marine har senket en fiendtlig destroyer i Barentshavet.

Arbeidsmobiliseringen i de okkuperte land. Hitlers fortvilte jakt etter arbeidskraft har nå nådd østersjøstatene. Det er proklamert alminnelig mobilisering i Estland, Latvia og Lithuania. De mannstær som blir innkalt skal slutte seg til spesielle "østersjødivisjoner", eller de skal innlemmes i den tyske arme til ikke stridende formål. Det er ikke klart om de skal kommanderes av tyske offiserer eller av sine egne. Avisene i de nøytrale land skriver at arbeidsmobiliseringen er det mest åpenbare bevis på den nazistiske krise. Således skriver Courir de Geneve at legemene kan tvinges til å arbeide, men ånden forblir fri. - Også tsjekkene har fått ordre om avgivelse av arbeidskraft og ifølge en melding fra Ankara har Hitler's tilt nye krav om arbeidskraft fra vasallstatene på Balkan. I går ble det meldt at grovsko menn fra 16 - 65 år skal mobiliseres til arbeidstjeneste. - Gøteborgs Handels- og Sjøfartstidning skriver om den norske arbeidsmobiliseringen: En regjering som benytter seg av slike motiver vet at den nærmer seg grønsen av sine muligheter. Det er udueligheten på grensen av desperasjon som handler slikt.

Britisk protest til den svenske regjering. Den britiske utenriksminister har mottatt en protest fra den britiske regjering mot at det blir bygget tyske marinefartøyer ved svenske verfter. Protesten er tatt under alvorlig overveielse. Det opplyses at bygging av marinefartøyer i et nøytralt land til et krigførende er forbudt ved internasjonal lov.

Økonomisk konferanse. Londonpressen har hilst med glede et forslag fra De forente stater om avholdelse av økonomiske konferanser mellom de allierte nasjoner. Sumner Welles har meddelt at Amerika er rede til å innlede konferanser om økonomisk samarbeid. Casper ver slutter seg til Sumner Welles uttalelse og skriver: freden av i morgen blir skapt av krigen i dag.

Fra Norge meldes at et stort antall kjente skiløpere og hoppere er arrestert for å ha arrangert og deltatt i et privat skirenn. Blant de ca. 25 som er tatt er de tre brødre Sigmund, Birger og Asbjørn Ruud og 5 brødre Haanes.

STUDENTENE OG ARBEIDSMOBILISERINGEN.

Nasjonal Samling har opprettet et Norsk Studentsamband der de håper å få lurt studentene inn som medlemmer. Formannen i sambandet er cand.jur. Carl Martin Kramer, Universitetets mest foraktede mann. Mens en professor har en grunnlønn av kr.9000,- har Kramer (dårlig haud våren 1942) nå fått titelen kontorsjef med den smukke grunnlønn kr.15,000,-. Han anses av seg selv, og visstnok også av sine partifeller, som en stor taltiker i Quislings felttog for å gjøre nordmenn til tyskere.

Tirsdag 23.februar tillyste han et møte i Universitetets Aula, der Quislings og Terbovens nye slavearbeid sto på dagsordenen. 800 norske studenter møtte. Etterpå lot Kramer pressen offentliggjøre at studentene både hadde gitt sin tilslutning til ham i hans bestrebelsar på å oppnå at studentene i størst mulig utstrekning slipper å mobiliseres til tvangsarbeid, og at de godkjente det nazistiske Norsk Studentsamband.

For at ingen skal bite på hr. Kramers løgner, har studentene inntogått avisenes referater fra møtet ved alle som en og hver for seg å sende Universitetet følgende brev: "Til Universitetet i Oslo.

Det er pressen blitt fremsatt som om studentene skal ha gitt sin tilslutning til Norsk Studentsamband. Jeg finner derfor at det er min plikt å si fra at jeg ikke anerkjenner Norsk Studentsamband som representant for studentene."

Undertegnet navn og studium Det har altså atter en gang vist seg at det er det samme hvor forrederem forsøker å lure seg inn på den norske fronten; overalt henter han seg like ynkelige nederlag. Og det er atter en gang slått fast at alle deler av den norske front står sammen.

Men saken har også en annen side. Det har vakt voldsom kritikk i norske kretser at studentene overhode måtte opp til møtet, og særlig at de reiste seg som svar på Kramers spørsmål. Studentene bør trekke den lærdon av historien at de for ottertiden holder seg borte fra alle Kramers og hans meningsfellers møter.

MARETH-LINJEN.

"Mareth-linjen er en sterk stilling, men vi er ikke redd for den", uttalte general Alexander i et Kairo-intervju forleden.

Etter å ha tilbakelagt mere en 2250 km i løpet av 2½ måned står den 8.britiske arme nå foran denne beryktede forsvarslinje. En del forpoststillinger er allerede inntatt.

Mareth-linjen - Afrikas Maginot-linje - ble bygget av franskmennene i midten av 30-årene til vern om deres Nord-Afrika-velde. Den ble laget med tanke på italienske angrep fra Tripolis, men er idag paradoksalt nok nøkkelstillingen i det tysk-italienske forsvar mot den fremrykkende 8.arme.

Selve forsvarslinjen strekker seg fra kysten ved Lille Syrte-bukten til Marmatafjellene inne i landet, og ligger noen hundre km. vest for grensen til Tripolis. Like som Maginotlinjen består Marethlinjen av lite sårbare betongkonstruksjoner som motstår vanlig bombardement, faste støttepunkter som delvis er innsprengt i fjellene, underjordiske beskyttelses- og beredskapsrom. Linjen er ca. 50 km dyp, ute ved kysten ved den store hovedveien sannsynligvis enda dypere.

I 1939, da spenn ingen mellom Frankrike og Italia var størst, ble Marethlinjen ansett for å være meget sterk, og dens naturlige gunstige beliggenhet gjør den vanskelig å omgå. Vest for den egentlige Marethlinje hindres innmarsj i Tunis først av fjell, siden av det store sanddynsområde Erg Orientale som strekker seg langt inn i algersk Sahara. Mellom disse to naturlige hindringer ligger imidlertid en relativt åpen strekning, hvor en angriper sydfra eventuelt kan slå seg gjennom og på den måten omgå linjen. Lenger nord vil han imidlertid støte på en langt mer alvorlig hindring, nemlig den store saltsjøen Schott el Djerid, som strekker seg tvers over hele Tunisia. I sydvest grenser der mot fjell, i øst er bare den et par mil brede landtunge ved Gabès fremkommelig.

Saltsjøen beskytter Marethlinjens forsvarere mot angrep i ryggen. Når man ser på forsvars-stillingens egen styrke og tar terrengforholdene i betraktning, kan bedømmelsen av Marethlinjens motstandskraft bare bli en. Linjen er meget stor men dens styrke er betinget av visse forhold, og disse synes ikke å foreligge nå.

For det første kan alle befestingslinjer "overhoppes" med fly og tropper som transporteres luftveien. Marethlinjen kan også beherskes fra sjøen, og den kan, slik som stillingen etter den siste allierte fremrykking er i Midt-Tunis, også trues i ryggen av en alliert offensiv fra Gafsaområdet mot Lille Syrtebukten.

Vi har grunn til å vente at general Alexanders soldater, som nå står rett syd for linjen, ikke skal behøve å vente lange før de skal gå til storm på Marethlinjen.

3676

Mappe 41
Eksp. 28
Arg. 1943
O.V.
A.F.E.

LONDON - RADIO

Nr. 28.

Tirsdag 2 mars 1943 kl. 18,30.

Britisk flyangrep mot Berlin. Det britiske flyvåpen rettet inatt et angrep mot Berlin. Det var det kraftigste angrep byen har opplevd hitil i krigen, og den bombelast som ble sloppet var dobbelt så stor som den bombelast som ble sloppet under det største flyangrep mot London. Angrepet ble utført i klart vær, og varte i en halv time. Det ble kastet ned brandbomber og sprengbomber på 2 og 4 tonn. De sist tilbakevendende britiske maskiner betøtter at de kunne se Berlin brenne helt fra Bremen og Hannover. 19 britiske fly savnes fra dette tokt. Samtidig angrep sterke enheter av amerikanske og britiske bombefly av Lancaster, Halifax og Sterlingtypen mål i Vesttyskland. I et lykkeskningstelegram til sjefen for den britiske bombekommando uttaler Churchill: Jeg lykkesker Dem og bombekommandoens menn med de vellykkede bombeangrep mot Tyskland. Den bombelast som ble kastet over Tyskland og Italia i Februar var en halv gang til så stor som den som var kastet i noen annen måned i løpet av krigen. Statssekretæren i det britiske luftfartsministerium capt. Balfour uttaler at de uopphørlige bombetokter mot Tyskland og Italia innvarsler invasjonen av Europa. Den tid er ikke langt borte, uttalte Balfour, da tyskerne og italienerne ikke vil ha fred i en halv time av gangen for de britiske flyangrep. + Natt til mandag ble den tyske ubåtbase i St. Nazaire kraftig bombet.

Russiske fremstøt syd for Ilmensjøen. Et sarkommunikat fra Moskva meldte inatt at sovjetrussiske styrker under Timosjenkos ledelse etter 8 dagers heftige kamper har trent inn i de tyske forsvarslinjer syd for Ilmensjøen. Over 300 bebodde steder er blitt befridd, og 2300 km² er tilbakeerobret. Byen Demjansk, 80 km SØ for Ilmensjøen er inntatt. Det tok russerne tre timer å bryte inn i byen og kaste tyskerne ut derfra. Demjansk-området har vært på tyske hender siden september 1941, og tyskerne har altså hatt 17 måneder til å styrke og utbedre forsvaret. - Ifølge tyske meldinger angriper russerne også på Ladogafronten. Vest for Kharkov og Kursk rykker russerne fram til tross for hard tysk motstand. Om kampene mellom Donetsbassenget og Dnjeprbuen telograferer Timos' Moskvakorrespondent: Det er ingen tvil om at tyskerne i dette område slår fra seg alt de kan på en bred front. I den russiske framrykking mot Dnjepr ser tyskerne en trusel mot sine stillinger som er like stor som den ved Stalingrad. Men kampene er ennå ikke over, og utfallet er uvisst, skriver korrespondenten. De tyske motangrep fortsetter, men de har store tap. I de siste tre uker har tyskerne hatt 11000 falne, og 500 panservogner er ødelagt. Dagens russiske kommunike melder at russerne i det østre Donetsbasseng har erobret flere steder i området ved Miusfloden.

Nordafrika. I et kommunike fra det allierte hovedkvarter i Nordafrika idag heter det: Smitla i Midttunis er i våre hender. Byen ble okkupert igår, og våre tropper er rykket 5 km videre østover fra byen. De angrep tyskerne gjorde i dette område har mistet sin tyngde, og fienden er nå stanset opp i alle avsnitt. De fiendtlige angrep i Nord-tunis har avtatt. I Sydtunis har allierte jagerfly gått til angrep på Marethlinjen. Fiendtlige kjøretøyer ble angrepet i går, likeså jernbanelinjen mellom Sousse og Sfax. Amerikanske Liberator bombefly har angrepet fartøyer og dokker i havnen i Napoli, og flyvende festninger har angrepet Palermo på Sicilia 2 ganger. Søndag natt ble dokkene i Bizerte angrepet.

Den finske regjeringskrise. Den finske president Risto Ryti har anmodet lederen for bondepartiet å danne ny regjering.

Tysk blokadebryter senket. Det britiske admiralitet og luftdepartement melder at en tysk blokadebryter er senket i Atlanterhavet av en britisk krysser (Sussex) med veiledning av et amerikansk fly. Tankbåten ble oppgitt av sine mannskaper og senket. Stillehavsområdet. Det meldes om ny alliert fremrykking på Ny Guinea sør for Salamaua. Churchill har sendt et lykkeskningstelegram til den øverstbefalende i Stillehavsområdet, General MacArthur, i anledningen fremrykkingen i Papua. Han fremholder at der hersker et fullstendig brorskap mellom imperiets styrker og De forente staters soldater i Stillehavsområdet.

Ny amerikansk øverstkommanderende i Europa. Det ble sent i går kveld meldt at general Hartell er utnevnt til ny øverstbefalende over de amerikanske styrker på den europeiske krigsskueplass.

Sverige. Den svenske kringkasting har sendt ut ordre til alle svenske soldater på permisjon om å vende tilbake til sine stillinger med en gang. Det blir opplyst at innkallelser ikke skjer på grunn av den utenrikspolitiske situasjon, men på grunn av de store værmanøvrer som snart skal holdes i Sverige.